

**5199 SAYILI HAYVANLARI KORUMA
KANUNU DEĞİŞİKLİK ÖNERİSİ[1]**

[1] Değişiklik alışmaları

koyu ve altı çizili olarak gösterilmiştir. ıkarılması istenen cümlelerin üstü çizilmiştir. Her değişecek maddenin altına koyu mavi renkli olarak gerekçesi yazılmıştır.

HAYVAN HAKLARINI KORUMA KANUNU

GENEL GEREKÇE :

Hayvanlara yapılan kötü muamele ve cezaların etkisiz kalması nedeniyle, toplum vicdanının bu yasanın çıktığı zamandan beri yaralandığı bir gerçektir. Mevcut 5199 sayılı yasanın hükümleri etkisiz kalmıştır. Kanunun, her şeyden önce adının değiştirilmesi gerekmektedir. Çünkü, asıl olan, tüm canlıların, hukuken “haklarının” olduğunu kabul etmektir. Hak, hukuk düzeni tarafından korunan menfaat demektir. Bu alışma ve kanun teklifi ile onların haklarının güvence altına alınması ve yasanın özellikle KABAHTLER HUKUKU kapsamından çıkması amaçlanmaktadır.

Yasanın z savunmasız tüm canlıların doğasından kaynaklanan yaşamsal, bedensel ve özgürlük haklarının korunarak yasal teminat altına alınmasıdır. Bu sebeple yasanın adındaki koruma ifadesinin korunması, yasanın

adına hayvan hakları ifadesi eklenmesi yasanın tüm ruhunu yansıtacak bir ada sahip olmasını sağlayacaktır.

Öncelikle hayvanların yaşam hakları yasada kendisini bulmalı , bu hakkı tanımlaması ve yasanın adının da “Hayvan Haklarını Koruma Kanunu” şeklinde yeniden düzenlenmelidir Hak olmadan hukukun tesis edilmesinin imkânsızlığı göz önüne alındığında asıl olanın tüm canlıların yaşamdan kaynaklanan doğal hakları olduğunun da kabul edilmesi gerçeğidir. Dolayısıyla Hayvanları Koruma Kanununun isminin, “HAYVAN HAKLARINI KORUMA KANUNU” olarak değiştirilmesi gerekmektedir. Tüm kanunun ruhu, her bir maddeye ve düşünülen gerekçeye nüfuz etmelidir. Onların HAKLARININ var olduğunu kabul ederek, kanun değişikliğini ele almamız, tüm kanunu bu bakış açısı ile kabul etmemiz gerekir. Aslında, bu değişiklik hayvan hakları konusunda reform niteliğindeki “zihniyet değişikliğinin” de ilk adımı olacaktır. Zaten 15 Ekim 1978 tarihine Paris’te UNESCO binasında kabul edilen beyannanme, EVRENSEL HAYVAN HAKLARI BEYANNAMESİ’dir.

Tabii ki burada bahsedilen hak , insanların sahip olmuş olduğu hak ve fiil ehliyetine yaklaşan ya da onunla eşit olan bir hak değildir. Ancak hayvanların eşya ya da mal olarak kabul edilmediği tüm uluslararası literatürde ve doktrinde büyük çoğunlukla kabul edilmektedir.

Tüm hayvanların haklarının var olduğunun kabul edilmesi ile kanunu uygulayacak olan merciiler de olaya haklar açısından yaklaşacak ve “hukuken zedelenen bir hakkın korunması” bakış açısı ile, kanun, yorumlanacaktır.

Unutulmaması gereken husus; burada savunulan hakkın, bir kısım hayvan severlerin hakkının değil, hayvanların hakkı

olduğudur. Alman Medeni Kanununun 90. maddesine de eklendiği ve kabul edildiği üzere, “hayvanlar bir eşya ya da mal değildir.”

Hatta bu kanun ile, hayvan severlere karşı bile hayvanların haklarının savunulacağı esası kabul edilmelidir.

BİRİNCİ KISIM

GENEL HÜKÜMLER

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve İlkeler

Amaç

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı; hayvanların rahat yaşamlarını ve hayvanlara iyi ve uygun muamele edilmesini temin etmek, hayvanların acı, ıstırap ve eziyet çekmelerine karşı en iyi şekilde korunmalarını, her türlü mağduriyetlerinin önlenmesini sağlamak ve doğal yaşamlarından kaynaklanan ekolojik ve etolojik haklarını güvence altına almaktır.

GEREKÇE:

Hayvanların etolojik ve ekolojik ihtiyaçlarının var olmadığı bir ortamda, hayvan haklarının olamayacağı açık ve nettir. Bu sebeple, yasa maddesi değiştirilerek kanunun ruhuna uygun olarak amacı genişletilmiştir.

Kapsam

MADDE 2 – (Değişik Madde) Bu Kanun, amaç maddesi doğrultusunda yapılacak düzenlemeleri, alınacak önlemleri, sağlanacak eşgüdümü, denetim, sınırlama ve yükümlülükler ile hayvanlara ve onların doğal yaşam alanlarına karşı işlenen suçlar ve tabi olunacak cezai hükümleri kapsar.

GEREKÇE :

Kanunun yayınlandığı 24.06.2004 tarihinden bu yana kanunun ilgili maddelerindeki cezai hükümlerin Kabahatler

Kanunu cezai hükümleri niteliğinde olması, kanunun hayvanlara karşı işlenen suçlarda caydırıcı niteliğinin olamamasının başlıca sebebidir. Bu nedenle kapsam maddesinde suç ifadesine yer verilmiş ve hayvanların yaşamalarının ana ögesi olan yaşam alanlarına karşı işlenen suçlar da kapsama dahil edilmiştir.

Bu kanunun temel işlevi ve temas etmek istediği husus, hayvanların haklarının olduğu kadar hayvanlara karşı bu haklara uyulmaması, haklarına tecavüz edilmesi, istismar edilmeleri karşısında, cebir ve şiddete maruz kalmaları nedeniyle, yani onlara karşı (artık kabahat değil) suç işlenmesi durumunda, bu kanunun getireceği yaptırımları da belirlemek olmalıdır. Sadece onları korumak için yapılacak eşgüdüm ve denetim yeterli değildir. Bu kanunun asıl amacı, bu yükümlülükleri yerine getirmeyen ve hayvan haklarına tecavüz eden kişilere karşı caydırıcı tedbirler koyabilmek, ciddi yaptırımlar düzenleyebilmek olmalıdır. Kanun içeriğinde Suçtan bahsetmemek ve cezaların sadece idari para cezası olarak kalması nedeniyle hiç de caydırıcı özellik taşımaması, kanunun ruhuna aykırı düşer ve kanunun büyük eksikliğidir.

Bir diğer deyişle, bu kanun ve ilgili diğer mevzuat uyarınca, hayvan haklarına ilişkin olarak, gerekli yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerin, denetimleri usulüne uygun yapmayanların, işbirliği sağlamayanların, hayvanların haklarına tecavüz eden ya da bu haklarını istismar edenlerin, gerçek ya da tüzel kişi olsun, hayvanlara karşı suç işlemiş olduklarını kabul etmek gerekir. Bu kanun içeriğinden de bellidir. Mevcut durum, kanun tekniği bakımından, bu cümle ile açıklanmaktadır.

Kanunun kapsamını ve amacını açıklayan 2. maddede de; “hayvanlara karşı işlenen suçlar” kısmının belirtilmesi, özellikle gereklidir. Kanun her ne kadar KABAHAHLER KANUNU hükümlerine tabi olsa da, bu yasa değişikliği teklifi ile öncelikle bu kanunun kabahatler kapsamında çıkarılıp SUÇLAR kapsamı altında değerlendirilmesi arzu edilmektedir. Toplumdaki genel beklenti de, hayvanlara karşı işlenen fiillerin kabahat değil bilakis suç olarak değerlendirilmesi, ve en azından bu fiili işleyen kişinin sabıkasına bu suçun işlenmesi yönündedir.

Zaten Kanunun mevcut kapsamı da; sadece sınırlama, denetim ve yükümlülükler olmayıp aynı zamanda hayvan haklarına karşı işlenen suçları da içermektedir.

Tanımlar

MADDE 3. - Bu Kanunda geçen terimlerden;

- a) Yaşama ortamı: Bir hayvanın veya hayvan topluluğunun doğal olarak yaşadığı yeri,
- b) Etoloji: Bir hayvan türünün doğuştan gelen, kendine özgü davranışlarını inceleyen bilim dalını,
- c) Ekosistem: Canlıların kendi aralarında ve cansız çevreleriyle ilişkilerini bir düzen içinde yürüttükleri biyolojik, fiziksel ve kimkanunl sistemi,
- d) Tür: Birbirleriyle çiftleşebilen ve üreme yeteneğine sahip verimli döller verebilen populasyonları,
- e) Evcil hayvan: İnsan tarafından kültüre alınmış ve eğitilmiş hayvanları,
- f) Sahipsiz hayvan: Barınacak yeri olmayan veya sahibinin ya da koruyucusunun ev ve arazisinin sınırları dışında bulunan ve

herhangi bir sahip veya koruyucunun kontrolü ya da doğrudan denetimi altında bulunmayan evcil hayvanları,

g) Güçten Düşmüş Hayvan: (**Değişik Fıkra**) Bulaşıcı ve salgın hayvan hastalıkları haricinde, yaşlanma, sakatlanma, yaralanma ve hastalanma gibi çeşitli nedenlerle **doğal hareket yeteneğini kaybetmiş bütün hayvanları**,

GEREKÇE :

Güçten düşmüş hayvan, sadece binek ve yük hayvanı olarak algılanmamalıdır. Evde beslenen her çeşit süs hayvanı ya da evcil hayvan da doğanın kaçınılmaz bir gerçeği olarak güçten düşebilir. Kaldı ki, bu kanunun md 5/son fıkrasına göre, bu hayvanları barındıkları yerlerden tahliye etmek ya da tahliyeye zorlamak suçtur.

Dolayısıyla, yaşlanma ya da sakatlanmanın, doğanın bir gerçeği olduğunu kabul etmek, bunun sadece binek ve yük hayvanları için geçerli olamayacağını aslında tüm hayvanların başına gelebilecek çok doğal bir olgu olduğunu temel prensip olarak kabul etmek gerekir.

Bu nedenle, işbu cümlenin de eklenmesi, tüm hayvanların yaşam boyu hakları olduğunu da kabul etmekle eş değerdir. Kanunun yapılma tekniğinin de kendi içindeki diğer maddeler ile uyumlu olması gerekir.

h)Yabani hayvan: Doğada serbest yaşayan evcilleştirilmemiş ve kültüre alınmamış omurgalı ve omurgasız hayvanları,

ı) Ev ve süs hayvanı: İnsan tarafından özellikle evde, işyerlerinde ya da arazisinde özel zevk ve refakat amacıyla muhafaza edilen veya edilmesi tasarlanan bakımı ve sorumluluğu sahiplerince üstlenilen her türlü hayvanı,

j) Kontrollü hayvan: Bir kişi, kuruluş, kurum ya da tüzel kişilik tarafından sahiplenilen, bakımı, aşuları, periyodik sağlık kontrolleri yapılan işaretlenmiş kayıt altındaki ev ve süs hayvanlarını,

k) Hayvan Bakımevi: (Değişik Fıkra) Hayvanların aşılama, kısırlaştırma, tedavi ve bakımlarının, rehabilitasyon süresince yapıldığı, beslenme, barınma gibi ihtiyaçlarının sağlandığı, rehabilitasyon merkezini, Bakıma muhtaç, sahipsiz ve güçten düşmüş, doğası dışı agresif ve saldırgan tavırlar gösteren hayvanların rehabilite edildiği ve bu süre içerisinde ihtiyaçlarının karşılandığı merkezi,

GEREKÇE :

5199 sayılı kanunun tanımlar bölümünde, “HAYVAN BAKİMEVİ” tanımlanmamasına rağmen, bu kavramın ileriki madde değişikliklerinde de bu şekliyle geçtiği görülecektir. Bu kanunun uygulama yönetmeliği de hayvan bakımevi yerine hayvan bakımevi kavramı üzerinde durur. Uygulamada hayvan bakımevleri birer sağlık ocağı, veterinerlik ofisi, klinik hatta rehabilitasyon merkezi olarak çalışması gerekirken, bu merkezler, maalesef insanlar tarafından terkedilmiş bir çok sağlıklı kedi ve köpeğin bulunduğu, “hayvan barınağı” adı altında çok kötü şartların mevcut olduğu ve adeta bu hayvanların yaşamaya mahkum edildiği, mekanlar haline dönüşmüştür.

Halbuki, hayvan bakımevine gelen tüm hayvanların tedavilerinin yapıldığı birer küçük hastane olması, asıldır. Hayvan bakımevi olarak algılandığında, hem buraya gelen yardıma ve bakıma muhtaç hayvanlar gerekli faydayı göremeyecek hem de insanlar hayvan bakımevlerine sahipli köpeklerini bırakmak konusunda teşvik edilecektir. Bakımevi müessesinin yardıma muhtaç hayvanlar için uzun

yıllar hizmet etmesi gereken yerler olması düşünülürken “hayvan bakımevi” kavramının kesinlikle en kısa zamanda kaldırılması ve pratik hayata bu şekliyle geçirilmemesi asıldır. Hayvan bakımevi kavramı, bu haliyle kaldığı sürece, geçici hayvan severlik hissine kapılan insanlar tarafından da “ nasıl olsa Devlet onlara bakar “zihniyetiyle, hayvanların terki teşvik edilecektir.

Çünkü hayvan bakımevleri, aşırı yoğunluktan ve var olma amacının dışında kullanılmaktan; adeta birer ölüm kampı, hayvanların adeta zorlukla yaşamaya mahkum edildiği, zorla nefes aldıkları, gözlerden irak birer işkence merkezi haline gelmiştir.

Dolayısıyla, “Hayvan bakımevi” kavramının, kanuna tanım olarak intikali, hayvan haklarının korunduğu merkezler olması açısından zorunludur.

Hayvan bakımevi adı altındaki merkezler sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanların yaşamsal ihtiyaçlarının karşılandığı, tıbbi yardım alabildikleri, çevreye uyumsuz bireylerin diğerlerine zarar vermesinin engellenerek rehabilite edildikleri, yapılabiliyorsa sahiplendirildikleri merkezlerdir. Oysa , sağlam hayvanlar dahi bu hayvan bakımevi adı verilen ölüm kamplarında ölüme mahkum edilmektedir.

Sonuç olarak kanunun ruhuna uygun olarak hayvan bakımevleri, sadece bakıma muhtaç sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanların bakımevi olarak biçimlendirilmelidir.

n) Kesim hayvanı: Gıda amaçlı kesimi yapılan hayvanları,

o) Bakanlık: Çevre ve Orman Bakanlığını,

(Ek Fıkra)

p) İşaretleme: Hayvanların yaşamı ve davranışları üzerine olumsuz etkisi olmayan, Veteriner Hekim kontrolü altında, kulak küpesi, mikroçip (elektronik hücre) gibi materyallerin uygulanmasıyla, hayvanları kimliklendirme ve kayıt altına alma yöntemini,

GEREKÇE :

Teknolojinin getirdiği olanaklar sayesinde, hayvanların hem sağlığının korunması hem sahibinin belirlenmesi hem de hayvan bakımevlerida insanların sahip oldukları hayvanları kaybetmemesi adına ve daha da önemlisi insan ve doğa sağlığı açısından yapılması gereken tıbbi tedavi ve aşularının zamanında yapılması ve denetlenmesi açısından, tüm hayvanların çok basit bir yöntemle işaretlenmesi, asıldır. Bu pratik olarak tüm hayvanların, gerekli tedaviyi, ne zaman, nasıl aldıkları hususu dışında, hangi hayvanın kimin sorumluluğunda olduğuna dair de çok kuvvetli kanıttır. Böylelikle, ülke genelindeki her tür sahipli hayvan kayıt altına alınmış olacaktır. Ayrıca, bu kişiler annenin veya yavrularının sağlığını tehlikeye atmamak için gerekli anatomik, fizyolojik ve davranış karakteristikleri ile ilgili önlemleri almakla da yükümlü olmalıdır.

Ayrıca, uygulanan işaretleme işlemi hayvana acı vermemelidir. Hayvanlara acı, eziyet ve ıstırap çektirecek her türlü uygulamadan kaçınmak, bu kanunun özünün gereğidir. Bu nedenle, hayvanları kimliklendirip kayıt altına alırken daha az acı verecek bir yöntem olan microchip yöntemine radikal bir geçiş yapmak gerekir.

(Ek Fıkra)

r) Müşahede Merkezi : Veteriner Hekim raporu doğrultusunda, hastalıktan şüpheli ya da hasta hayvanın, geçici süre ile gözetim altında tutulduğu yerdir.

GEREKÇE :

Özellikle salgın hastalıklar çıkması halinde ilk müdahalenin yapıldığı ya da güçten düşmüş ve bakıma muhtaç hayvanların tedavilerinin gerçekleştiği, özellikle bu kanunun 6. maddesinde belirtilen kısırlaştırmalarının, il hayvanları koruma kurulunun denetiminde yapıldığı veterinerlik hizmet merkezlerinin, olması gerekmektedir. Herhangi bir bulaşıcı hastalık bulunduran ya da bulundurması muhtemel olan diğer hayvanlara ve insanlara bulaştırma tehlikesi bulunduğu süreç içerisinde ihtiyaçlarının karşılandığı ve diğer hayvanlardan ayrı tutulduğu yerlere ihtiyaç bulunmaktadır. Bu yerlerde söz konusu hayvanlar geçici olarak barındırılmalıdır. Hayvan sağlığının, müşahede merkezleri olmadan ve bilimsel veterinerlik hizmeti alınmadan sağlanması mümkün değildir. Hatta insanlara bulaşıcı hastalıkların geçmesinin engellenmesinde de, ilk kararı alacak ve hayvanları gerekirse uzunca bir süre karantina altında tutacak, bu süre içinde bakımlarını sağlayacak veteriner hekimlerden ve yeterli personelden oluşacak merkezlerin olması, kanun koyucu tarafından belirtilmiş ancak tanımlar kısmında bu husus unutulmuştur. O nedenle, "müşahede merkezi" kavramının, tanımlar kısmına eklenmesini, uygun görüyoruz. Bu merkezin çalışma esasları, Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte ayrıntılı olarak belirtilecektir.

(Ek Fıkra)

s) Hayvan : Bitkilerden farklı olarak, duyu ve hareket yeteneği olan, hissetme yetisine sahip, kendilerine ait yaşamları olan, korunmaya ihtiyaç duyan canlıların tamamı,

GEREKÇE :

Bir varlık, haklarını savunmaya ne denli az muktedirse, bunu onun adına yapmak için üzerimize düşen sorumluluk o denli büyüktür. Bu anlamda onların savunmasız olduğunu düşündüğümüz andan itibaren korunmaları gerekliliği de ortaya çıkar. Bu kanunun hazırlanış gayelerinden en önemlisi hayvanların insanlar tarafından gördükleri eziyetlerin önüne geçebilmek ve zaten var olan haklarını savunurken hayvanlar adına onların sesi olabilmektir. Kanuna hayvan tanımını getirirken hissetme yetisi, kendine ait bir yaşamı ve korunmaya olan ihtiyaını göz önünde bulundurmak gereklidir.

(Ek Fıkra)

ř) Eşitlik ilkesi : Farklı gruplardaki hayvanların, doğalarının gerektirdiği şekilde çıkarlarının aynı derecede nemslenmesini,

GEREKÇE :

Eşitlik ilkesine göre temel unsur, söz konusu varlığın çıkarları her ne ise bu çıkarların göz önünde bulundurulmasıdır. Temel eşitlik ilkesi, eşit muameleyi değil eşit nemslenmeyi gerekli kılar. Hissetme yetisi başkalarının menfaatlerini göz önünde bulundurma konusunda savunulacak en önemli unsurdur.

(Ek Fıkra)

t) Koşullu etik körlük : Mesleki ödüller almak için hayvan deneylerinin doğurduğu etik meselelerin göz ardı edilmesini,
(Ek Fıkra)

u) Sahipsiz hayvan : Barınacak yeri olmayan veya sahibinin ya da koruyucusunun ev ve/veya arazisinin sınırları dışında bulunan ve herhangi bir sahip veya koruyucunun kontrolü ya da doğrudan denetimi altında bulunmayan hayvanları,

(Ek Fıkra)

v) Sorumlu Veteriner Hekim: Belediye bakımevlerinde, yasalarla belirlenmiş hizmetleri ve sorumlulukları yerine getirecek olan kamu veteriner hekimini,

(Ek Fıkra)

y) Yerel Hayvan Koruma Görevlisi: Özellikle kedi ve köpekler gibi sahipsiz hayvanların kendi mekânlarında, buldukları bölge ve mahallerde yaşam sorumluluğunu üstlenen ve il hayvan koruma kurulunca yetkilendirilen gönüllü kişileri,

ifade eder.

İLKELER

(Başlık Değişikliği) HAKLAR :

GEREKÇE :

Kanunun adında yapmış olduğumuz açıklamaları, burada aynen belirtmenin faydalı olduğunu düşünüyoruz. Hukukta, ilkelerden çok, "haklar" önemlidir. Dolayısıyla, ilkelerden çok hayvanların haklarının sayılması, bu haklara uymamanın yaptırımları ve bu hakların, kanun koyucu ve uygulayıcılar tarafından kabul edilmesi, esastır. Madde başlığındaki

“ilkeler” teriminin kaldırılarak, “HAKLAR” şeklinde değiştirilmesi gerektiğini, düşünüyoruz.

MADDE 4. –(Değişik Madde) Hayvanların korunmasına ve rahat yaşamalarına ilişkin temel haklar şunlardır:

a)(Değişik Fıkra) Bütün hayvanlar eşit doğar ve bu Kanun hükümleri çerçevesinde yaşama hakkına ve insanlar tarafından işkence, eziyet ve kötü muamele görmeme hakkına sahiptir. Hayvanlar eşya ya da mal değil, hissetme duygusu gelişmiş canlılardır.

GEREKÇE :

Bu maddede eksik kalan en önemli cümle, hayvanların yaşam haklarının olmaması ve onlar için en büyük tehlikeyi arz eden ve bu kanun kapsamında da defalarca yaptırımları ile belirlenen, insanların taksirle ya da çoğu zaman bilerek ve isteyerek işledikleri suç unsuru teşkil eden müessir fiillere, maruz kalmalarıdır. Bu kötü niyetli davranışların en başında, insanlar tarafından hayvanların işkence, eziyet ve kötü muamele görmeleri gelmektedir.

Hayvanlar, işkenceye maruz kalsalar da, eziyet görseler de, sakat bırakılsalar da, sadist hareketlere maruz kalsalar da, tecavüz edilip organları parçalansa da, üzerine benzin dökülüp yakılsa da, bütün bunlara rağmen yaşamı bir şekilde her nasılsa devam eden bu hayvanların, yaşam hakları da bir şekilde devam etmektedir. Kanun metninde eksik kalan “yaşam hakkının” bu ek cümle ile tamamlanması gerekir.

1990 yılında, Alman Medeni Kanununun 90. maddesinin son fıkrasında yapılan değişiklikle, hayvanların bir eşya olmadığı, sonradan eklenmiştir. Bir çok kanunumuzun temel aldığı İsviçre ve Alman Medeni Kanunundaki bu

değişikliğinin, bizim hayvan hakları yasasına da özellikle dercedilmesi gerekmektedir.

b) Tüm evcil—hayvanlar, türüne özgü hayat şartları içinde yaşama özgürlüğüne sahiptir. Sahipsiz hayvanların da, sahipli hayvanlar gibi yaşamları desteklenmelidir.

GEREKÇE :

İnsanların yaşayan tüm canlılara karşı, çektikleri acıyı hafifletmek ya da engellemek gibi ahlaki bir yükümlülüğü vardır. Acı çeken bir canlının acısını önemsememek, hiçbir ahlaka sığmaz. Burada söz konusu olan evcil ya da süs hayvanı değil ayırım yapmaksızın bütün hayvanlardır . Bu sebeple kapsam genişletilerek tüm hayvanlar olarak değiştirilmiştir.

c) (Değişik Fıkra) Hayvanların haklarının korunması, gözetilmesi, bakımı ve kötü muamelelerden uzak tutulması için gerekli önlemler alınmalıdır.

GEREKÇE :

Değişiklikle “hak” kelimesinin girmesi ile madde metni , kanunun adına ve ruhuna uygun hale getirilmiştir. Suç işlendiğinde ya da gerekli önleyici kolluk görevinin yerine getirilmesi gerektiğinde, ilgili kurumlar ya da kamu idareleri, “görev alanlarına girmediği” gerekçesi ile konuyla ilgilenmemektedirler. Sorumluluğun ve denetimin, kanunla açık bırakıldığı durumlarda, ya da ihtilaf halinde, ilgili ve yetkili idari bir makam, başvurulacak bir merkez ya da bu merkezin denetlediği kurumlar belirli olmamakta, sorumluluk paylaşılmamaktadır.

Dolayısıyla, kanun koyucunun bu önemli görevi, öncelikle o bölgenin en büyük mülki amirine vermesi kabul edilmelidir. Zaten Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bir kanunu olan 5199

sayılı kanunun da, uygulanmasını ve korunmasını sağlamak, bu konu ile ilgili gerekli denetimleri yapmak, öncelikle o bölgedeki en büyük mülki amirin sorumluluğunu ve denetimini gerektiriyor olmalıdır. Öte yandan, 5199 sayılı Kanunun 18. maddesinde de açıklandığı üzere, mülki amirlere, görevlerinin yapılmasında en büyük desteği, gönüllü kişiler verecektir. Yoksa, tek başına mülki amirlerin, bu görevin altından kalkması, zaten beklenemez.

Dolayısıyla, bu ek cümlelerin, muhakkak kanunun bu kısmına eklenmesi, gerekli detaylı düzenlemelerin ise yönetmelikte belirlenmesi gerekir.

d) (Değişik Fıkra) Hiçbir maddi kazanç ve menfaat amacı gütmeksizin, sadece insani ve vicdani sorumluluklarla, sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanları koruyan, sorumluluğu altına alan veya buna talip olan ve bu Kanunda öngörülen koşulları taşıyan gerçek ve tüzel kişilerin teşviki ve bu kapsamda koruma, barındırma, bakım, aşılama ve kısırlaştırılma gibi faaliyetlerinin desteklenmesi için bölge yerel yönetimi ile eşgüdüm sağlanması esastır.

GEREKÇE :

Hayvanların haklarının korunması açısından, ülkemizde çalışan bir çok gönüllü, gerçek ve tüzel kişi bulunmaktadır. Bu görevin tamamıyla Devletin kurumlarına ya da idarecilerine bırakılması, beklenemez. Devletin ilgili kurumlarının tek başına böyle ağır bir yükün altından kalkması da beklenemez. Tüm dünyada bu çeşit çalışmalarda, gönüllüler yerel yönetimlerle işbirliği yaparlar. Nitekim kanun koyucu, 5199 sayılı Kanunun 18. maddesinde buna değinmiştir.

Gönüllü kurumlar ve kişiler olmadan tam anlamıyla ne eş güdüm sağlanabilir ne de sorunlar çözümlenebilir. Yerel idari makamlar ile gönüllü gerçek ve tüzel kişilerin işbirliği içinde çalışması, maddi desteğin tam olarak sağlanması, problemlere bilimsel ve akılcı çözümlerin üretilmesi, ne gönüllülerin ne de Devletin tek başına yapabileceği bir iştir. Dolayısıyla, birlikte yapılacak çalışmalar, karşılaşılabilecek sorunların asgariye indirilmesini sağlayacak, kısırlaştırma, aşılama, itlafın önüne geçme gibi durumlarda, gönüllülere, Devlet kurumlarının şart olan tam desteği sağlanacaktır. Nitekim, uygulamada da, bu konuda, gönüllülerle işbirliği sağlayan bölgeler başarılı olmuş, bu konuda önyargılı olan, gönüllülerin desteğini istemeyen ya da sadece Devletin bir şeyler yapmaya çalıştığı ve gönüllülerin çalışmalara yardım etmediği bölgeler, ilerleme kaydedememiştir. Bu maddeye eklenecek bu fıkra, aslında 5199 sayılı Kanununun 18. maddesini teyit eder nitelikte olacak ve kanun içinde uyum olmasını sağlayacaktır.

e) Nesli yok olma tehlikesi altında bulunan tür ve bunların yaşama ortamlarının korunması esastır.

f) Yabani hayvanların yaşama ortamlarından koparılmaması, doğada serbestçe yaşayan bir hayvanın yakalanıp özgürlükten yoksun bırakılmaması esastır.

g) Hayvanların korunması ve rahat yaşamalarının sağlanmasında; insanlarla diğer hayvanların hijyen, sağlık ve güvenlikleri de dikkate alınmalıdır.

h) Hayvanların türüne özgü şartlarda bakılması, beslenmesi, barındırılma ve taşınması esastır.

ı) Hayvanları taşıyan ve taşıtanlar onları türüne ve özelliğine uygun ortam ve şartlarda taşımalı, taşıma sırasında beslemeli ve bakımını yapmalıdırlar.

j) Yerel yönetimlerin, gönüllü kuruluşlarla işbirliği içerisinde, sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanların korunması için hayvan bakımevleri ve hastaneler kurarak onların bakımlarını ve tedavilerini sağlamaları ve eğitim çalışmaları yapmaları esastır.

k) Kontrolsüz üremeyi önlemek amacıyla, toplu yaşanan yerlerde beslenen ve barındırılan kedi ve köpeklerin sahiplerince kısırlaştırılması esastır. Bununla birlikte, söz konusu hayvanlarını yavrulatmak isteyenler, doğacak yavruları belediyece kayıt altına aldırarak bakmakla ve/veya dağıtımını yapmakla yükümlüdür.

İKİNCİ KISIM

KORUMA TEDBİRLERİ

BİRİNCİ BÖLÜM

HAYVANLARIN SAHIPLENİLMESİ, BAKIMI VE KORUNMASI

Hayvanların sahiplenilmesi ve bakımı

MADDE 5. - Bir hayvanı, bakımının gerektirdiği yaygın eğitim programına katılarak sahiplenen veya ona bakan kişi, hayvanı barındırmak, hayvanın türüne ve üreme yöntemine uygun olan etolojik ihtiyaçlarını temin etmek, sağlığına dikkat etmek, insan, hayvan ve çevre sağlığı açısından gerekli tüm önlemleri almakla yükümlüdür.

(Ek Cümle) Sahiplenilen tüm hayvanlar işaretlenerek boynunda isim, adres ve hangi belediyeye kayıtlı olduğunu

gösterir numarası olacaktır. Sokaklardan rehabilitasyon, tedavi ya da kısırlaştırma amacı için bakımevine alınan ya da terk edilen tüm hayvanlar, belediye demir başına, belediyenin sahipli hayvanı olarak kaydedilecektir. Hiç kimse, bir evcil hayvanın bakımı ve sahiplenilmesiyle ilgili gerekli eğitim programına katılıp geçerli sertifika almadan, her hangi bir evcil hayvan edinemez. Evcil hayvan sahiplenme ve bakım eğitimi ile sertifika verilmesi, Bakanlıkça düzenlenecek bir yönetmelikle belirlenir. Bu fıkra hükmü için 5 yıllık geçiş süresi mevcuttur.

GEREKÇE :

Ülkemizde, maalesef, her isteyen, her hangi bir yeterliğe sahip olmadan, ülkedeki “ ilkel hayvan bakımevi” gerçeklerini ve terkedilen hayvan sayısını bilmeden geçici bir hevesle, çok kolay hayvan sahibi olabilmektedir. Ev hayvanları üzerinde yaratılan talep sonucu oluşan ticari ekonomik hacim, genellikle geçici bir hevesle “pet shop”lardan alınan ya da yurda ekonomik düzeyi düşük yabancı turistler tarafından kaçak olarak sokulan hayvanlardan temin edilmektedir.

Kısa bir süre sonra, bu heveslerini satın alarak tatmin eden insanlar, bu defa, bu hayvanları, hayvan koruma derneklerine, hayvan bakımevlerine ya da rahat barınabilsinler diye ılıman iklimi olan bölgelere rahatlıkla terk edebilmekte, arkasından doğabilecek sağlık sorunlarını, çevre ve hijyen problemlerini, hayvanların trafik kazaları sonucu sakat kalmalarını, hayvan bakımevlerinin kapasitesinin dolmasını ve bunlara maddi desteğin zaten az olması nedeniyle gerekli bakımlarının sağlanamaması

gerçeğini, bu durumun gelebileceği vahim boyutu öngörememektedirler.

Bu problemi yaratan bazı hayvan severler, bu bilince sahip değildirler. Evcil hayvan sahiplenmenin eğitimini almadan ve bu eğitimin gerektirdiği sorumluluğu taşıyamayan, bir kimsenin, evcil hayvan sahiplenmemesi gerekmektedir. Verilen eğitim sonucu yeterli görülenlere bu belgenin verilmesi halinde bir derecede olsa, bu korkunç ticaretin, kontrolsüz hayvan üretiminin ve kaçak ithalatın önüne geçilebilecek, hayvanların haklarının korunması o derece rahat olacak, hayvanlar üzerinden ticari istismar kısmen de olsa zaman içinde azalacaktır. Bu fıkranın uygulanabilmesi için 5 yıllık geçiş süresi öngörülmüştür.

Öte yandan, hayvan bakımevi adı verilen yerlerde tutulan tüm sahipsiz hayvanlar, bu yerlere geldikten sonra kayıt altına alınıp belediye adına kayıtları yapıldıktan sonra, artık İdari makamlar, hayvan bakımevleri içinde gizli itlaf yapamayacak ya da bu hayvanların gelişigüzel bakımsızlıktan ölmesi halinde sorumluluktan kurtulamayacaklardır.

Hayvan sahipleri, sahip oldukları hayvanlardan kaynaklanan çevre kirliliğini ve insanlara verilebilecek zarar ve rahatsızlıkları önleyici tedbirleri almakla yükümlü olup; zamanında ve yeterli seviyede tedbir alınmamasından kaynaklanan zararları tazmin etmek zorundadırlar.

Ev ve süs hayvanı satan kişiler, bu hayvanların bakımı ve korunması ile ilgili olarak yerel yönetimler tarafından düzenlenen eğitim programlarına katılarak sertifika almakla yükümlüdürler.

Ev ve süs hayvanı ve kontrollü hayvanları bulundurma ve sahiplenme şartları, hayvan bakımı konularında verilecek eğitim ile ilgili usul ve esaslar ile sahiplenilerek bakılan hayvanların çevreye verecekleri zarar ve rahatsızlıkları önleyici tedbirler, **Orman ve Su İşleri Bakanlığı** Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile eşgüdüm sağlanmak suretiyle, İçişleri Bakanlığı ve ilgili kuruluşların görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Ticarî amaç güdülmeyen bilhassa ev ve bahçesi içerisinde bakılan ev ve süs hayvanları sahiplerinin borcundan dolayı haczedilemezler.

Ev ve süs hayvanlarının üretimini ve ticaretini yapanlar, hayvanları sahiplenen ve onu üretmek için seçenler annenin ve yavrularının sağlığını tehlikeye atmamak için gerekli anatomik, fizyolojik ve davranış karakteristikleri ile ilgili önlemleri almakla yükümlüdür. Üretilen hayvanların üremelerinde, gerek annenin sağlığını gerekse yavruların sağlığını tehdit edecek hastalığın bulunup bulunmadığına dair her üreme dönemi öncesinde alınmış bir veteriner hekim sağlık raporunun bulunması zorunludur.

GEREKÇE :

Genetik bozuklukların, yavrulara geçmesi neticesinde yeni doğan birçok hayvan acı çekmekte ve uyutulmak zorunda kalınmaktadır. Halbuki veteriner hekimlerce yapılacak tetkiklerle, bunların önüne geçmek mümkündür. Bunun dışında, ticari kazanç hırsıyla, hayvanın sağlık durumunun uygun olup olmadığına bakılmaksızın, yeterli ara verilmeden, sık sık doğum yaptırılarak hayvanların bitip tükenmesine ve hatta ölümüne sebebiyet verilmesine engel olmak istenmiş bu nedenle bu düzenleme yapılmıştır.

Ev ve süs hayvanları ile kontrollü hayvanlardan, doğal yaşama ortamlarına tekrar uyum sağlayamayacak durumda olanlar terk edilemez; beslenemeyeceği ve iklimine uyum sağlayamayacağı ortama bırakılamaz. Ancak, yeniden sahiplendirme yapılabilir ya da hayvan bakımevlerine teslim edilebilir.

(Değişik Fıkra) Ev ve süs hayvanları ile kontrollü hayvanlardan, doğal yaşama ortamlarına tekrar uyum sağlayamayacak durumda olanlar terk edilemez, **terk edilmeye zorlanamaz;** beslenemeyeceği ve iklimine uyum sağlayamayacağı ortama bırakılamaz. Ancak, yeniden sahiplendirme yapılabilir ya da hayvan bakımevlerine teslim edilebilir. **Sahiplendirmeler, kayıt altına alınır, kayıtlar, en büyük mülki amirliğin denetimi altında tutulur.**

Rahatsızlık verdiği mahkeme kanalıyla kanıtlanmadıkça, evcil hayvanlar; apartman ya da site yönetim planına ya da başka mevzuatlara dayanılarak, yaşadığı yerden tahliye edilemez.

GEREKÇE :

5199 sayılı Kanun ile getirilen bu madde, hayvan severlerin hakkını savunuyormuş gibi görünse de aslında bakıma muhtaç, terk edilmesi halinde doğal ortamında yaşamayacak hayvanların haklarını belirtmektedir.

Uygulamada, maalesef, toplu yaşam mekanlarında, bireyler arasında çok farklı konularda çıkan ihtilaflar, mahkemelerde bu konuda hiçbir kusuru olmayan hayvanların neden olduğu gerekçesine kadar gelip dayanmaktadır. Örneğin; ömrünün sonuna gelmiş yaşlı bir ev hayvanının yaşadığı ortamdan tahliyesine, dışarı bırakıldıklarında toplu olarak zehirlenmelerine, belediyeler tarafından zorla toplanarak hayvan bakımevi adı verilen işkence merkezlerine

götürülmesine neden olmaktadır. Apartman yönetim planlarındaki mutlak yasak, yasadan daha üstün tutulmaktadır.

Halbuki doğal yaşama ortamını, zaten insan yüzünden terketmek zorunda kalan evcilleşmiş ve bir şekilde barınmaya başlamış hayvanların daha sonradan tekrar sokaklara, hayvan bakımevlerine salınması, hukuken korunamaz.

5199 sayılı Kanun, bunu ilke olarak sağlamıştır. Fakat uygulamada, değişik konularda ihtilafli olan kimselerin, sırf hayvan sahibini ızrar etmek için hayvanları, mahkeme kararı alarak evden tahliyeye zorladıkları görülmektedir. Aradaki ihtilaf başka bir konudan doğmuş olsa bile, suçlu hayvanlar gösterilmektedir.

Oysa burada hakkı zedelenen, istismara uğrayan belki bakıma muhtaç ya da sakat, diyete ihtiyacı olan, böbrek hastalığı olan bir hayvandır. Bunun yıllar sonra tekrar sokağa atılmasını, bu kanun himaye etmez. Öte yandan, Türkiye, 15.7.2003 tarihli "EV HAYVANLARININ KORUNMASINA DAİR AVRUPA SÖZLEŞMESİNİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞU HAKKINDA KANUNU", TBMM de kabul etmiş ve bu kanun Cumhurbaşkanının da onayı ile Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

Diğer deyişle, 1982 Anayasasının 90. maddesine göre, uluslararası sözleşmeler, kanun hükmündedir. Türkiye, zaten ev hayvanlarının korunmasını, kanun ile kabul etmiştir. Bunun aksine olarak özellikle bakıma muhtaç, doğaya uyum sağlaması beklenemeyecek hayvanların tahliyesi yönünde onları terk etmeye zorlamak, kanunlara aykırıdır. Kaldı ki 5199 sayılı Kanun da, böyle bir işlem yapan, hayvanlarını terkeden kişilere de ceza yaptırımını getirmiştir. Kanunun

kendi içinde ve diğer kanunlar arasında uyum içinde olması, hukuk tekniği açısından gerek şarttır.

Hele özel sözleşmeler ile bu kanunun aksine sözleşmeler yapmak ve bunların geçerliğini kanunlardan öncelikli olarak görmek, hukuka tamamıyla aykırıdır. Bu nedenle, ilgili cümlenin, kanuna özellikle eklenmesi, bu maddenin lafzından öte ruhunu da belirtmek açısından, kanunu uygulayacak olan mercilere, kanun gerekçesini okurken de yol gösterecektir.

Öte yandan, tüm sahiplendirmelerin, micro-chip yöntemi ile kayıt altına alınması gereklidir. Böylece tüm hayvanların kontrollü olarak üremesi, hastalıklarının ve sahiplerinin takip edilmesi açısından büyük kolaylık sağlanacaktır. Uzun vadede, sahipsiz hayvan dahi sokaklarda kalmayacaktır. Bunun denetiminin, en büyük mülki amir denetimi altında olması gerekir. Yıllar önce apartman yönetim planlarına koyulmuş ev hayvanı beslenemez yasak hükmü ile rahatsızlık vermeyen ev hayvanları da mahkeme kararı ile tahliye edilmeye çalışılmaktadır. Uyuşmazlık komşular arasında başka konulardan kaynaklansa , hatta hayvan hiç rahatsızlık vermese bile hayvan beslemek bahane edilerek tahliye yolu açılmaktadır.

Bu yasak hüküm sonucu ev ve süs hayvanları sokaklara ve hayvan bakımevlerine terke zorlanmakta ya da hayvan sahipleri mecburen bu yolla evlerini terk etmeye mecbur kalmaktadır. Oysa rahatsızlık vermediği bilirkişi raporu ya da mahkeme kararı ile tespit edilen bir hayvanın durup dururken böyle bir yasak madde nedeniyle tahliye edilmesi bahanesi olmamalıdır. Durum mahkeme tarafından tespit edilmelidir.

Sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanların korunması

MADDE 6. - Sahipsiz ya da güçten düşmüş hayvanların, 5696 sayılı Hayvan Sağlığı Zabıtası Kanununda öngörülen durumlar dışında öldürülmeleri yasaktır.

Güçten düşmüş hayvanlar ticarî ve gösteri amaçlı veya herhangi bir şekilde binicilik ve taşımacılık amacıyla çalıştırılmaz.

Sahipsiz hayvanların korunması, bakılması ve gözetimi için yürürlükteki mevzuat hükümleri çerçevesinde, yerel yönetimler yetki ve sorumluluklarına ilişkin düzenlemeler ile çevreye olabilecek olumsuz etkilerini gidermeye yönelik tedbirler, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı ile eşgüdüm sağlanarak, diğer ilgili kuruluşların da görüşü alınmak suretiyle Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Sahipsiz veya güçten düşmüş hayvanların en hızlı şekilde yerel yönetimlerce kurulan veya izin verilen hayvan bakımevlerine götürülmesi zorunludur. Bu hayvanların öncelikle söz konusu merkezlerde oluşturulacak müşahede yerlerinde tutulması sağlanır. Müşahede yerlerinde kısırlaştırılan, aşılana ve rehabilite edilen hayvanların kaydedildikten sonra öncelikle alındıkları ortama bırakılmaları esastır.

Sahipsiz veya güçten düşmüş hayvanların toplatılması ve hayvan bakımevlerinin çalışma usul ve esasları, ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Hayvan bakımevleri ve hastanelerin kurulması amacıyla Hazineye ait araziler öncelikle tahsis edilir. Amacı dışında kullanıldığı tespit edilen arazilerin tahsisi iptal edilir.

Hiçbir kazanç ve menfaat sağlamamak kaydıyla sadece insanî ve vicdanî amaçlarla sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanlara bakan veya bakmak isteyen ve bu Kanunda öngörülen şartları taşıyan gerçek ve tüzel kişilere; belediyeler, orman idareleri, Maliye Bakanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından, mülkiyeti idarelerde kalmak koşuluyla arazi ve buna ait binalar ve demirbaşlar tahsis edilebilir. Tahsis edilen arazilerin üzerinde amaca uygun tesisler ilgili Bakanlığın/İdarenin izni ile yapılır.

(Ek değişik fıkra)

Bir ilçede, 5696 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu yasa kapsamında belirtilen bir hastalık görüldüğü takdirde derhal o bölgeden sorumlu olan belediye veteriner işleri müdürü ve belediye başkanı hakkında, Türk Ceza Kanunu uyarınca gerekli tedbirleri zamanında almadığı ve/veya toplum sağlığını tehdit eden hastalığın yayılmasına neden olduğu için görev ihmali nedeni ile haklarında soruşturma, savcılık tarafından re'sen açılır.

GEREKÇE :

İKİNCİ BÖLÜM

HAYVANLARA MÜDAHALELER

Cerrahi müdahaleler

MADDE 7. - Hayvanlara tıbbî ve cerrahi müdahaleler sadece veteriner hekimler tarafından yapılır.

Kontrolsüz üremenin önlenmesi için, hayvanlara acı vermeden kısırlaştırma müdahaleleri yapılır.

Yasak müdahaleler

MADDE 8. - Bir hayvan neslini yok edecek her türlü müdahale yasaktır.

(Değişik Fıkra) Hayvanların, yaşadıkları sürece, tıbbi amaçlar ve kendi sağlık sorunlarının gerektirdiği tedavi amaçlı durumlar dışında organ veya dokularının tümü ya da bir bölümü, çıkarılıp alınamaz, tahrip edilemez veya ticari amaçlı olarak kullanılamaz.

Veteriner hekimlikte uygulamanın türüne göre Standart klinik şartları sağlanmadan hayvanlara müdahale edilemez. Veteriner hekimlik mesleğinin icrasına, Veteriner klinik hizmetlerinin verildiği müesseselere ticari bir amaç işleyiş ve görünüm verilemez.

GEREKÇE :

Veteriner hekimlik mesleği insan ve hayvan sağlığının korunmasını hedef almış, ticari olmayan bir meslektir. Ancak zaman zaman bu mesleğin saygın kimliğini ticari kazançlara alet etmek isteyen ya da isteyebilecek kötü niyetli kişiler olabilir. Veteriner hekimlik mesleğinin icra kuralları ile uzaktan yakından ilişkisi olmayan, kaçak, hasta hayvan satışı, hayvanların olumsuz koşullarda barındırılması, hayvanlara zarar verecek ürünlerin hayvanlara yedirilmesi veya uygulanmasına, aracılık edilen ortamlar oluşabilmekte, hayvanlar bu sebeple hastalanmakta, kötü şartlara maruz kalmakta ve acı çekmektedirler. Kanunun amacına uygun olarak bu madde eklenmiştir.

Bir hayvanın, kendi sağlık nedeni, tıbbi müdahaleyi gerektiriyorsa, bu yasak kapsamına girmemelidir. Yanlış ve

eksik bir anlamaya yer vermemek için bu cümlenin eklenmesini uygun görüyoruz.

(Değişik Fıkra) Her türlü hayvanın dış görünüşünü değiştirmeye yönelik veya diğer tedavi edici olmayan kuyruk ve kulak kesilmesi, ses tellerinin alınması ve tırnak ve dişlerinin sökülmesine yönelik cerrahi müdahale yapılması yasaktır. Ancak; fiziksel ve yaş durumunun uygunluğu, veteriner hekim tarafından tespit edilen sahihsiz hayvanlara, acı vermeden kısırlaştırma müdahalesi yapılabilir.

Bir hayvana tıbbî amaçlar dışında, onun türüne ve etolojik özelliklerine aykırı hale getirecek şekilde ve dozda hormon ve ilaç vermek, çeşitli maddelerle doping yapmak, hayvanların türlerine has davranış ve fizikî özelliklerini yapay yöntemlerle değiştirmek yasaktır.

GEREKÇE :

Kısırlaştırma, özellikle hayvan nüfusunun kontrol altına alınabilmesi ve onların yaşam kalitelerinin daha iyi olabilmesi açısından şarttır. Zaten bu kanun da bunu teşvik etmektedir. Dolayısıyla, yasak işlemler kapsamında, özellikle “kısırlaştırma” istisna tutulmalıdır.

Hayvan deneyleri

~~**MADDE 9. – Hayvanlar, bilimsel olmayan teşhis, tedavi ve deneylerde kullanılamazlar.**~~

GEREKÇE:

Bu maddenin mevcut yasadaki tamamen çıkartılmasını talep ediyoruz.

~~Tıbbî ve bilimsel deneylerin uygulanması ve deneylerin hayvanları koruyacak şekilde yapılması ve deneylerde kullanılacak hayvanların uygun biçimde bakılması ve barındırılması esastır.~~

~~Başkaca bir seçenek olmaması halinde, hayvanlar bilimsel çalışmalarda deney hayvanı olarak kullanılabilir.~~

hayvan deneyi yapan kurum ve kuruluşlarda bu deneylerin yapılmasına kendi bünyelerinde kurulmuş ve kurulacak etik kurullar yoluyla izin verilir, Etik kurulların kuruluşu, çalışma usul ve esasları, **Orman ve Su İşleri Bakanlığı** Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığının ve ilgili kuruluşların görüşleri alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Deney hayvanlarının yetiştirilmesi, beslenmesi, barındırılması, bakılması, deney hayvanı besleyen, tedarik eden ve kullanıcı işletmelerin tescil edilmesi, çalışan personelin nitelikleri, tutulacak kayıtlar, ne tür hayvanların yetiştirileceği ve deney hayvanı besleyen, tedarik eden ve kullanıcı işletmelerin uyacağı esaslar **Orman ve Su İşleri Bakanlığı** ~~Tarım ve Köyişleri Bakanlığı~~ tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Deney hayvanlarının yetiştirilmesi, beslenmesi, barındırılması, bakılması, deney hayvanı besleyen, tedarik eden ve kullanıcı işletmelerin tescil edilmesi, çalışan personelin nitelikleri, tutulacak kayıtlar, ne tür hayvanların yetiştirileceği ve deney hayvanı besleyen, tedarik eden ve kullanıcı işletmelerin uyacağı esaslar Çevre Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

GEREKÇE :

Hayvanlara büyük acı, ızdırap, korku veren tıbbî, ticarî ve bilimsel deneylerin yerine alternatif yöntemlerin kullanılması esastır.

Hayvanlar üzerinde deneyler, ülkemizde de maalesef, hiçbir kurulun izni alınmadan gelişi güzel, hatta Devlet kurumlarında bile yapılmaktadır. Oysa, dünyada, deneylerden önce alternatif farklı yöntemler üzerinde öncelikle durulmakta, eğer sonuca alternatif yöntemlerle ulaşılabiliyorsa deneyden vazgeçilmektedir. Deney yapılması kaçınılmaz ise hayvanın deney sonrası organlarının eksik kalması ya da deney sonrası bu suretle ağrı, acı ve bedensel zararların ortaya çıkması halinde, deneye maruz kalan hayvanların sonradan bakımlarının yapılmadığı gözlemlenmektedir.

Halbuki, bilimsel deneye maruz kalan hayvanların bile deney sonrası tedavilerinin büyük bir özenle yapılması gerekmektedir. Amaç, deney sonucu bilimsel bir veri almak ve bu veriyi, insanlığın ve tüm canlıların yararına kullanmak olmalı, kesinlikle bu yolla hayvan itlafı yapmak ya da bilimsel araştırma sonucu hayvanları, acı ve işkenceye terk etmek olmamalıdır.

Evrensel Hayvan Hakları Beyannamesinin 2. maddesine göre bütün hayvanlar, saygı görme hakkına sahiptir. İnsanlar, bu hakkı çiğneyerek onları sömüremez. Bilgilerini, hayvanların hizmetine sunmakla görevlidirler. Bütün hayvanların gözetilme, bakılma ve korunma hakları vardır. Öte yandan, etik kurul içinde bulunması istenen sivil toplum örgütü üyesinin kim olacağı, mevcut yönetmelikte müphem kalmıştır. Bu kişinin, muhakkak bir veteriner hekim ve o bölgedeki baro tarafından tayin edilmiş bir hukukçunun bulunması etik kurulu daha bilimsel ve inisiyatifli çalışmaya

teşvik edecek , denetim mekanizması daha uygun çalışacaktır. Nitekim, uygulamada yasanın açık bu maddesi nedeniyle bu yola başvurulmaktadır.

Ayrıca yetki hayvan hakları ve onların yaşam hakkı söz konusu olduğundan tarım bakanlığından Orman ve Su İşleri Bakanlığına verilmelidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HAYVANLARIN TİCARETİ VE EĞİTİLMESİ

Hayvanların ticareti

MADDE 10.

(Ek fıkra)

Bakanlığın belirlediği ve koşulları gerçekleştiren sınırlı sayıdaki üretim çiftlikleri haricinde ev hayvanı ticareti yapmak yasaktır. Akvaryum balıkları ve kuş türleri bu yasağın dışındadır. Bu hayvanların ticaretinin yapıldığı yerlerde, hayvanların sağlıklarının iyi, barındırıldıkları yerin temiz ve sağlık şartlarına uygun olması zorunludur. Üretim çiftliklerinin ruhsatlandırılması ve denetimi Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yerine getirilir. Sanal ortam üzerinden hayvan satışı, pazarlaması, reklamı, ya da katalog broşür üzerinden satım ve pazarlanması kesinlikle yasaktır.

Ev hayvanlarının üretimini yapanlar, annenin ve yavrularının sağlığını tehlikeye atmamak için gerekli anatomik, fizyolojik ve davranış karakteristikleri ile ilgili önlemleri almakla yükümlüdür.

Hayvanların ticarî amaçla film çekimi ve reklam için kullanılması ile ilgili hususlar izne tâbidir. Bu izne ait usul ve esaslar ilgili kuruluşların görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Hayvanların kullanıldığı kara ve su sirklerinin kurulması, işletilmesi, gösteri yapılması yasaktır.

GEREKÇE :

Türkiye’de, kontrolsüz olarak hayvan satışlarının son yıllarda artması ve insanların geçici heves olarak bu hayvanları önce alıp sonra terk etmesi, özellikle kedi ve köpek popülasyonunun kontrolsüz olarak artmasına neden olmuştur. Hayvan bakımevi denilen yerlerin çoğu, terk edilmiş veya bunlardan dolayı üremiş cins hayvanlar ile doludur. Bataklık, kaynağında kurutulmadığı sürece, ne hayvan bakımevi denilen ölüm kampları sona erecektir, ne de kısırlaştırma ile bu sorun engellenebilecektir. O nedenle, ruhsat almak, çok sıkı şartlara ve yüksek ruhsat bedellerine bağlanmalı, bir ilçe sınırı içinde gereğinden fazla pet shop açılmamalı, buradan gelecek paralar yine hayvan refahı için kullanılmalıdır. İnternet üzerinden yaygılaşan hayvan satışları, kesinlikle yasaklanmalı, dolayısıyla, kaçak olarak bu eylemi yapanların, bu işten kazanç sağlayanların önü de, bu sınırlı denetimlerle kesilmelidir. Sokaklarında bu kadar hayvan olan bir ülkenin, üretim çiftliklerinin, petshopların ve internet üzerinden hayvan pazarlanmalarının önü kesinlikle kesilmelidir.

Satılırken; hayvanların sağlıklarının iyi, barındırıldıkları yerin temiz ve sağlık Şartlarına uygun olması zorunludur.

Çiftlik hayvanlarının bakımı, beslenmesi, nakliyesi ve kesimi esnasında hayvanların refahı ve güvenliğinin sağlanması hususundaki düzenlemeler **Orman ve Su İşleri Bakanlığı** Tarım ve Köyişleri Bakanlığı çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yabani hayvanların ticaretine ilişkin düzenlemeler Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

GEREKÇE :

Hayvanların, sadece anatomik ve fizyolojik davranışları değil aynı zamanda psikolojik davranışları da alınacak önlemler arasında olmalıdır. Bilimsel metotlar arasında, hayvan psikolojisi de artık yer edinmiştir. Üniversitelerde, bu konu ile ilgili araştırmalar yapılmakta, bilimsel çalışmalar düzenlenmektedir.

Öte yandan, ev ve süs hayvanı satış yerlerinde (pet shop adı verilen yerlerde) sergilenen hayvanlar için de asgari barınma koşulları, sıkı denetimlere tabi tutulmalı, ruhsatsız olarak her isteyenin, bu ticaretle uğraşması engellenmelidir. İl Çevre Müdürlükleri tarafından bu denetimler sıkı bir şekilde yapılmaz ise evcil hayvan satışı ve daha sonradan bunların sokaklara terki ve hayvan bakımevlerinin içinden çıkılmaz sorunlarla başa kalması, engellenemez bir son olacaktır. Bu kanun maddesine aykırı hareket, ciddi yaptırımlara bağlanmalı, ruhsat iptaline kadar gidilebilecek cezai işleme tabi tutulmalıdır. Bununla ilgili düzenleme, cezai yaptırımlar kısmındadır.

Hayvanların ticarî amaçla film çekimi ve reklam için kullanılması ile ilgili hususlar izne tâbidir. Bu izne ait usul ve

esaslar ilgili kuruluşların görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Bir hayvan; acı, ıstırap ya da zarar görecektir şekilde, film çekimi, gösteri, reklam ve benzeri işler için kullanılamaz.

Deney hayvanlarının ithalat ve ihracatı izne tâbidir. Bu izin, Bakanlığın görüşü alınarak **Orman ve Su İşleri Bakanlığı** ~~Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı~~ verilir.

Hasta, sakat ve yaşlı durumda bulunan veya iyileşemeyecek derecede ağrısı veya acısı olan bir hayvanı usulüne uygun kesmek ya da ağrısız öldürme amacından başka bir amaçla birine devretmek, satmak veya almak yasaktır.

Eğitim

MADDE 11. - Hayvanlar, doğal kapasitesini veya gücünü aşacak şekilde veya yaralanmasına, gereksiz acı çekmesine, kötü alışkanlıklara özendirilmesine neden olacak yöntemlerle eğitime

Hayvanları başka bir canlı hayvanla dövüştürmek yasaktır. ~~Folklorik amaca yönelik, şiddet içermeyen geleneksel gösteriler, Bakanlığın uygun görüşü alınarak il hayvanları koruma kurullarından izin alınmak suretiyle düzenlenebilir.~~

(Ek Fıkra)

Hayvanları kumar, eğlence, gösteri amacıyla kullanmak ya da kullandırmak, bu yollarla onlar üzerinden ekonomik çıkar sağlamak veya üçüncü şahısları bu nedenle teşvik etmek ya da azmettirmek yasaktır.

GEREKÇE :

Hiçbir hayvan, doğal kapasitesini veya gücünü aşacak şekilde veya yaralanmasına, gereksiz acı çekmesine veya bunalıma girmesine neden olacak yöntemlerle eğitilemez. Hele ki, bir hayvanın gücünü aştığı açıkça görülen fiillere zorlanamaması, hayvan haklarına saygının bir gereğidir. Bir hayvanı, başka bir canlı hayvan üzerinde şiddet için alıştırıp eğitmek ya da üzerinde şiddet denemek, yasak olmalıdır. Hayvanlar, eğitim ya da başka nedenler altında kumar amacı için ekonomik çıkarlara alet olmamalıdır. Her türlü hayvan güreşi hayvan hakkı ihlali olup yasa metninden kaldırılmalıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Hayvanların Kesimi, Öldürülmesi ve Yasaklar

Hayvanların kesimi

MADDE 12. - Hayvanların kesilmesi; dini kuralların gerektirdiği özel koşullar dikkate alınarak hayvanı korkutmadan, ürkütmeden, en az acı verecek şekilde, hijyenik kurallara uyularak ve usulüne uygun olarak bir anda yapılır. Hayvanların kesiminin ehliyetli kişilerce yapılması sağlanır.

Dini amaçla kurban kesmek isteyenlerin kurbanlarını dini hükümlere, sağlık şartlarına, çevre temizliğine uygun olarak, hayvana en az acı verecek şekilde bir anda kesimi, kesim yerleri, ehliyetli kesim yapacak kişiler ve ilgili diğer hususlar Bakanlık, kurum ve kuruluşların görüşü alınarak, Diyanet İşleri Başkanlığının bağlı olduğu Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

(Ek Fıkra)

Dini amaç ve et hayvani olarak tüketim amacı dışında bir amaçla hayvan kesmek ve kesim hayvanı statüsü dışındaki herhangi bir hayvanı kurban etmek veya kesmek yasaktır.

GEREKÇE :

Hangi amaçla olursa olsun, gösteri veya yandaşlarını etkileme ya da kendi üzerine övgü toplama amaçlı hayvan kesilmesi, hayvan hakları ile bağdaştırılamaz.

Ayrıca mezbahalarda ciddi acı çeken çiftlik hayvanları için acısız kesim çıkarılacak yönetmeliklerle teşvik edilmelidir.

Hayvanların öldürülmesi

MADDE 13. - Kanunî istisnalar ile tıbbî ve bilimsel gerekçeler ve gıda amaçlı olmayan, insan ve çevre sağlığına yönelen önlenemez tehditler bulunan acil durumlar dışında yavrulama, gebelik ve süt anneliği dönemlerinde hayvanlar öldürülemez.

Öldürme işleminden sorumlu kişi ve kuruluşlar, hayvanın kesin olarak öldüğünden emin olunduktan sonra, hayvanın ölüsünü usulüne uygun olarak bertaraf etmek veya ettirmekle yükümlüdürler. Öldürme esas ve usulleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

(Ek fıkralar)

Öldürme işleminde, kurbanlık hayvanlar da dahil olmak üzere, en az acı veren ve geçerliliği ispatlanmış insancıl yöntemlerin kullanılması esastır.

Kesim hayvanı olarak beslenen kuzuyu, oğlağı, buzağıyı ve benzeri süt emen yavruları, yavrulama dönemindeki gebe veya emziren dişi hayvanları kesmek ya da öldürmek yasaktır. Deve, at, eşek, katır gibi hayvanları, kesim hayvanı

olarak öldürmek yasaktır. Etinden faydalanılan hayvanların haricinde; sırf yan ürünleri için hayvan öldürmek yasaktır.

GEREKÇE :

Zorunlu öldürme hallerinde dahi, uyuşturma başta olmak üzere en az acı veren yöntemlerin kullanılması esastır. Kaldı ki, son yıllarda, üniversitelerimizde, bilimsel olarak çalışmalar yapılmakta, özellikle Kurban Bayramı zamanında kesimler en az acı veren yöntem ile yapılmaktadır.

Hayvanın acı çekmeden öldürülmesi için; ya bilincin derhal kaybına ve ölüme neden olacak veya derin bir genel anestezi uygulaması ile başlayıp, kesin ve net bir ölüme neden olacak şekilde sonuçlandırılacak bir yöntem seçilmesi esas alınmalıdır.

Bu kanunun temeli, hayvanlara yaşam hakkı vermek olduğuna göre, bir hayvanın canının alınması gibi hassas olan bir hususun, insan ve kamuoyu vicdanına en uyan şekilde olması, ince detayların düşünülerek, en acısız şekilde gerçekleşmesini sağlamak gerekir. İnsan gıdası olarak kullanılacak hayvanlar da korunmalıdır. Dişi hayvanlar erkeklere göre doğum olayından ötürü, yaşamları boyunca daha fazla acı çektikleri için, yaşam sürelerinin de uzun olması hakkına sahip olmalıdırlar. Bu sebeple, üreme yetenekleri doğal yollarla sona erinceye kadar kesilmemelidirler. Kuzu, oğlak, buzağı ve benzeri, yavrulu veya gebe/dişi hayvanın yansıra, ülkemizde sayısı çok azalmış bulunan deve kesimi de kesinlikle yasaklanmalıdır. Onların da uygun koşullarda bakılmalarını sağlayacak, acemilerin ve çocuk yaştakilerin ellerine bıçak alarak hayvan kurban etmesini engelleyecek maddeler eklenmelidir. Şu halde, 'Bütün hayvanlar eşit doğar ve bu kanun hükümleri çerçevesinde, yaşama hakkına sahiptir' hakkını kabul etmek,

temel dayanak olarak almak yeterlidir; istisna belirtmeye gerek yoktur.

Özetle, kurban bayramı zamanında, törenlerde, adak kesimlerinde, bu kesim işlemi, hayvana saygı duyulabilecek ve ona en az acı veren yöntem ile yapılmalı , acısız kesim yapmak için özel ve kamuya ait kurumlar teşvik edilmeli , bu konuda eğitim verilmelidir.

Öte yandan, gerek 3872 sayılı Çevre Kanunu gerekse sağlık ve hijyen koşulları nedeniyle, öldürme işleminden sorumlu kişi, hayvanın kesin olarak öldüğünden emin olmadan hayvanın ölüsünü ortadan kaldıramaz.

Yasaklar

MADDE 14. - Hayvanlarla ilgili yasaklar şunlardır:

- a) **(Değişik Fıkra)** Hayvanlara kasıtlı olarak kötü davranmak, acımasız ve zalimce işlem yapmak, dövmek, aç ve susuz bırakmak, aşırı soğuğa ve sığağa maruz bırakmak, zehirlemek, bilimsel koşulları oluşmadan muhtelif silahlarla veya sair usullerle itlaf etmek, bakımlarını ihmal etmek, fiziksel ve psikolojik acı çektirmek.
- b) Hayvanları, gücünü aştığı açıkça görülen fiillere zorlamak.
- c) Hayvan bakımı eğitimi almamış kişilerce ev ve süs hayvanı satmak.
- d) Ev ve süs hayvanlarını onaltı yaşından küçüklere satmak.
- e) Hayvanların kesin olarak öldüğü anlaşılmadan, vücutlarına müdahalelerde bulunmak.
- f) Kesim hayvanları ve 4915 sayılı Kanun çerçevesinde avlanmasına ve özel üretim çiftliklerinde kesim hayvanı olarak üretimine izin verilen av hayvanları ile ticarete konu yabani

hayvanlar dışındaki hayvanları, et ihtiyacı amacıyla kesip ya da öldürüp pikanunya sürmek.

g) Kesim için yetiştirilmiş hayvanlar dışındaki hayvanları ödül, ikramiye ya da prim olarak dağıtmak.

h) Tıbbî gerekçeler hariç hayvanlara ya da onların ana karnındaki yavrularına veya havyar üretimi hariç yumurtalarına zarar verebilecek sunî müdahaleler yapmak, yabancı maddeler vermek.

ı) Hayvanları hasta, gebelik süresinin 2/3'ünü tamamlamış gebe ve yeni ana iken çalıştırmak, uygun olmayan koşullarda barındırmak.

j) Hayvanlarla cinsel ilişkide bulunmak, işkence yapmak.

k) Sağlık nedenleri ile gerekli olmadıkça bir hayvana zor kullanarak yem yedirmek, acı, ıstırap ya da zarar veren yiyecekler ile alkollü içki, sigara, uyuşturucu ve bunun gibi bağımlılık yapan yiyecek veya içecekler vermek

m) Hayvanı; acı, ıstırap ya da zarar görecektir şekilde film çekimi, reklam ve benzeri işlerde kullanmak.

n) Sağlık nedenleri ile gerekli olmadıkça bir hayvana zor kullanarak yem yedirmek, acı, ıstırap ya da zarar veren yiyecekler ile alkollü içki, sigara, uyuşturucu ve bunun gibi bağımlılık yapan yiyecek veya içecekler vermek.

o) Sahipli hayvanları kasten başıboş bırakmak.

p) Kas ve çene yapısı güçlü, tehlike arz edebilecek hayvanları ağızlıksız ve tasmaşız dolaştırmak.

r) Sokaklardaki ve bakımevlerindeki sahipsiz kedi ve köpekler üzerinde deney yapmak.

GEREKÇE :

Kanunda belirtilecek yöntemler dışında hangi amaçla olursa olsun, hayvan öldürmenin suç olduğu, hem 5199 sayılı Kanun ile hem de TCK ile kabul edilmiştir. 5199 sayılı Kanun ile 3285 sayılı Kanunun ilgili hayvan itlaf etmek hükmü de kaldırılacaktır. Dolayısıyla zabıtanın ya da belediye veteriner işleri müdürünün, en fazla kullandığı, özellikle sokak hayvanlarını "itlaf ve zehirlemek" yöntemleri de, yukarıda sayılan maddelere yasak olarak eklenmelidir. Çünkü uygulamada, en fazla karşılaşılan yöntem, örf ve adetlerimizde hiç yeri olmayan, hayvanlara can çekiştirerek, toplu olarak ve üstelik kamuoyunun antipatisini çekerek yapılan toplu kıyım şeklinde gerçekleştirilen öldürmelerdir.

Ayrıca, yasak olan hayvan öldürme metotlarına, birçok yöntem daha eklemek mümkündür. Burada yazılmadığı için; döverek, zehirleyerek, vurarak, kumar oynatmak maksadıyla hayvanları birbirine öldürterek hatta keskin bir cisim kullanarak, kafeslerde aç bırakarak, dondurarak öldürmek, serbest statüsünde olacaktır ki bu son derece sakıncalıdır.

Burada önemli olan, kanunun lafzından çok ruhunun temas ettiği husustur. Ne şekilde olursa olsun, hayvanları, bu ve sayılan benzeri yöntemlerle öldürmek, asıl amacı hayvan hakları olan bu kanunun, kapsamı ve hayvan haklarının varlığı ile bağdaşmaz.

MADDE 14/A (EK MADDE) SAHİPLİ HAYVANA EZİYET HALİNDE MÜDAHELE

Mahallin en büyük mülkî amiri ya da o bölgedeki kolluk kuvvetlerince görevlendirilen denetim elemanlarınca re'sen ya da şikayet üzerine yapılan denetim sonucunda; 5199 sayılı

Kanunda belirtilen fiillere aykırılık tespit edilmesi durumunda, kolluk kuvvetlerince düzenlenen tutanak, doğrudan, savcılığa intikal ettirilir.

Denetim sonunda; 5199 sayılı Kanuna aykırı hareket eden ve bu suretle bulundurduğu hayvanların bakımını, ciddi şekilde ihmal ettiği ya da onlara ağrı, acı veya zarar verdiği denetim elemanlarınca tespit edilen kişilerin, hayvanlarına, mahkeme tarafından el konulur. Mahkeme, yetkili makam veya merci, yerel yönetimlerle işbirliği yaparak söz konusu hayvanların, yeniden sahiplendirilmesini ya da koruma altına alınmasını sağlar.

Bu maddeye aykırı davranan kişinin, on yıl boyunca, yeniden hayvan sahiplenmesi yasaklanır.

GEREKÇE :

Pratikte ayrıca hayvana en fazla kötü muameleyi, bizzat hayvan sahibinin yaptığı durumlar da vardır.

Kendi hayvanına 5199 sayılı yasa kapsamında sayılan her türlü kötü muameleyi yapan sözde hayvanseverler yapmaktadır. Bu kişilerin, gelişmiş ülkelerde olduğu gibi hayvan sahiplenmesi, en az on yıl boyunca yasaklanmalı, soruşturma re'sen savcılık tarafından yapılmalı, kötü durumda olduğu tespit edilen hayvanlara, Orman ve Su İşleri müdürlüğü tarafından değil, doğrudan mahkeme tarafından el konulmalı, mahkeme tarafından yargılama yapılmalı ve böyle bir suç için çevre müdürlüğünün makbuz kesip tahsilat yapması ile fail bu durumdan sıyrılamamalıdır. Cezaların yaptırımını caydırıcı olmalı herkes kolay kolay bu şekilde hayvan sahibi olamamalıdır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Hayvan Koruma Yönetimi

BİRİNCİ BÖLÜM

Mahallî Hayvan Haklarını Koruma Kurulları, Teşkilât, Görev ve Sorumluluklar:

GEREKÇE :

“ HAKLARINI” kelimesi, giriş bölümünde arzettiğimiz ve gerekçelendirdiğimiz üzere, kanun içinde terminoloji açısından tutarlı olmak için bu maddeye eklenmelidir.

İl hayvan haklarını koruma kurulu

MADDE 15. - Her ilde il hayvan haklarını koruma kurulu, valinin başkanlığında, sadece hayvanların korunması ve mevcut sorunlar ile çözümlerine yönelik olmak üzere toplanır.

Bu toplantılara;

- a) Büyükşehir belediyesi olan illerde büyükşehir belediye başkanları, büyükşehir bağılı ilçe belediye başkanları, büyükşehir olmayan illerde belediye başkanları,
- b) İl çevre ve orman müdürü,
- c) İl tarım müdürü,
- d) İl sağlık müdürü,
- e) İl millî eğitim müdürü,
- f) İl müftüsü,
- g) Belediyelerin veteriner işleri müdürü,
- h) Veteriner fakülteleri olan yerlerde fakülte temsilcisi,

1) Mnhasıran hayvanları **haklarını** koruma ile ilgili faaliyet gösteren gönüllü kuruluşlardan valilik takdiri ile seçilecek en gök iki temsilci,

j) İl veya bölge veteriner hekimler odasından bir temsilci,

k) Eğer o ilde varsa, baroların hayvan hakları komisyonu üyelerinden en az bir hukukg ya da baronun görevlendireceği avukat

GEREKGE :

Komisyonlardaki kişileri, hayvan hakları konusunda bilgilendirecek ve kendisine danışılacak bir avukatın muhakkak bu toplantılarda olması, alınacak ve uygulanacak kararların, hukukiliği bakımından önem taşımaktadır. Son zamanlarda, barolarda hayvan hakları ile ilgili komisyonlar kurulmaktadır.

Katılır.

Kurul başkanı gerekli gördüğü durumlarda konuyla ilgili olarak diğer kurum ve kuruluşlardan yetkili isteyebilir.

İl hayvan **haklarını** koruma kurulu sekretaryasını, Orman ve Su İşleri ve orman müdürlüğü yürütür. Kurul, glişmalarının sonucunu, önemli politika, strateji, uygulama, inceleme ve görüşleri Bakanlığa bildirir. İllerde temsilciliği bulunmayan kuruluş var ise il hayvan **haklarını** koruma kurulları diğer üyelerden oluşur. Kurul, kurul başkanı tarafından toplantıya gğrılır.

İl hayvan **haklarını** koruma kurulunun glişma esas ve usulleri Bakanlıkga gkarılacak yönetmelikle belirlenir.

GEREKÇE :

“ HAKLARINI” kelimesi, giriş bölümünde arzettiğimiz ve gerekçelendirdiğimiz üzere, kanun içinde terminoloji açısından tutarlı olmak için bu maddeye de eklenmelidir.

İl hayvan ve haklarını koruma kurulunun görevleri

MADDE 16. – Hayvan haklarını koruma kurulu münhasıran hayvanların korunması, sorunların tespiti ve çözümlerini karara bağlamak üzere; av ve yaban hayvanlarının ve yaşama alanlarının korunması ve avcılığın düzenlenmesi hususlarında alınmış olan Merkez Av Komisyonu kararlarını göz önünde bulundurarak;

a) Hayvanların haklarının korunması ve kullanılmasında onların kanuni temsilciliği niteliği ile bu Kanunda belirtilen görevleri yerine getirmek,

b) İl sınırları içinde hayvanların haklarının korunmasına ilişkin sorunları belirleyip, koruma sorunlarının çözüm tekliflerini içeren yıllık, beş yıllık ve on yıllık plân ve projeler yapmak, yıllık hedef raporları hazırlayıp Bakanlığın uygun görüşüne sunmak, Bakanlığın olumlu görüşünü alarak hayvanların haklarının korunması amacıyla her türlü önlemi almak,

c) Hazırlanan uygulama programlarının uygulanmasını sağlamak ve sonuçtan Bakanlığa bilgi vermek,

d) Hayvanların haklarının korunması ile ilgili olarak çeşitli kişi, kurum ve kuruluşların il düzeyindeki faaliyetlerini izlemek, yönlendirmek ve bu konuda gerekli eşgüdümü sağlamak,

e) İlde kurulacak olan hayvan bakımevleri ve hayvan hastanelerini desteklemek, geliştirmek ve gerekli önlemleri almak,

f) Yerel hayvan **haklarını** koruma gönüllülerinin müracaatlarını değerlendirmek,

g) Hayvan sevgisi, korunması ve yaşatılması ile ilgili eğitici faaliyetler düzenlemek,

j) Bu Kanuna göre çıkarılacak mevzuatla verilecek görevleri yapmak,

İle görevli ve yükümlüdür.

GEREKÇE :

“HAKLARINI/HAKLARININ” kelimesi, giriş bölümünde arz ettiğimiz ve gerekçelendirdiğimiz üzere, kanun içinde terminoloji açısından tutarlı olmak için bu maddeye de eklenmelidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Denetim ve Hayvan **Haklarını** Koruma Gönüllüleri

GEREKÇE :

“ HAKLARINI” kelimesi, giriş bölümünde arz ettiğimiz ve gerekçelendirdiğimiz üzere, kanun içinde terminoloji açısından tutarlı olmak için bu maddeye de eklenmelidir.

Denetim

MADDE 17. - Bu Kanun hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi Bakanlığa aittir. Gerektiğinde bu yetki

Bakanlıkça mahallin en büyük mülkî amirine yetki devri suretiyle devredilebilir.

Denetim elemanlarının nitelikleri ve denetime ilişkin usul ve esaslar ile kayıt ve izleme sistemi kurma, bildirim yükümlülüğü ile bunları verecekler hakkındaki usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yerel yönetimler, ev ve süs hayvanları ile sahipsiz hayvanların kayıt altına alınması ile ilgili işlemleri yapmakla yükümlüdürler.

Yerel hayvan haklarını koruma, görevlilerinin sorumlulukları:

MADDE 18. - Özellikle kedi ve köpekler gibi sahipsiz hayvanların kendi mekânlarında, buldukları bölge ve mahallerde yaşamaları sorumluluğunu üstlenen gönüllü kişilere yerel hayvan haklarını koruma görevlisi adı verilir. Bu görevliler, hayvan haklarını koruma dernek ve vakıflarına üye ya da bu konuda faydalı hizmetler yapmış kişiler arasından il hayvan haklarını koruma kurulu tarafından her yıl için seçilir. Yerel hayvan haklarını koruma görevlileri görev anında belgelerini taşımak zorundadır ve bu belgelerin her yıl yenilenmesi gerekir. Olumsuz faaliyetleri tespit edilen kişilerin belgeleri iptal edilir. Yerel hayvan haklarını koruma görevlilerinin görev ve sorumluluklarına, bu kişilere verilecek belgelere, bu belgelerin iptaline ve verilecek eğitime ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yerel hayvan haklarını koruma gönüllüleri, şüphelilere, hayvan haklarının ihlaline mani olmak için uyarılarda

bulunur, hayvanlara karşı suç işleyenler hakkında delil teşkil edecek araç plaka numaralarını alarak olay mahallinde bırakılan diğer delil teşkil edecek şeyleri tespit ederek veya alıkoyarak yakalanmalarını sağlamak üzere kolluk kuvvetlerine ve kanunla yetkili kılınan diğer makamlara bildirirler. Kanunun ve ilgili mevzuatın hükümlerine muhalefet edildiği tespit edildiği hallerde, suç delillerinin olay mahallinden kaybolabileceği durumlarda, düzenledikleri tutanağı en kısa zamanda müdürlüklere veya bağlı birimlerine, genel kolluk kuvvetlerine veya kanunla yetkili kılınan diğer görevlilere teslim ederek veya haber vererek bu kanuna göre suç işleyenler hakkında işlem yapılmasını sağlarlar,

Yerel hayvan haklarını koruma görevlileri; bölge ve mahallerindeki, öncelikle köpekler ve kediler olmak üzere, sahihsiz hayvanların bakımları, aşılarının yapılması, aşılı hayvanların markalanması ve kayıtlarının tutulmasının sağlanması, kısırlaştırılması, saldırgan olanların eğitilmesi ve sahiplendirilmelerinin yapılması için yerel yönetimler tarafından kurulan hayvan bakımevlerine gönderilmesi gibi yapılan tüm faaliyetleri yerel yönetimler ile eşgüdümlü olarak yaparlar.

Yerel hayvan Haklarını koruma görevlilerinin sorumluluklarını düzenleyen, bunların Seçimi, Eğitimi, Görev ve Yetkileri ile Çalışma Esas ve Usullerine Dair Yönetmelik, Orman ve Su İşleri Bakanlığı ~~Tarım ve Köyişleri Bakanlığı~~ yayınlanacaktır.

GEREKÇE :

“HAKLARINI” kelimesi, giriş bölümünde arzettiğimiz ve gerekçelendirdiğimiz üzere, kanun içinde terminoloji açısından tutarlı olmak için bu maddeye de eklenmelidir.

Ayrıca halen yürürlükte bulunan ve Resmi Gazete’de, 03 Temmuz 2004 tarihinde yayınlanarak yürürlüğe giren Orman ve Su İşleri Bakanlığınca çıkarılan “Fahri Av Müfettişlerinin Seçimi, Eğitimi, Görev ve Yetkileri ile Çalışma Esas ve Usullerine Dair Yönetmelik” ile İçişleri Bakanlığı tarafından 09 Ekim 2005 Tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan “İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği”, bu kanuna dair çıkarılacak yönetmelikle, hem uyum içinde olmalı hem de bu yönetmeliklerin çıkmasında tutarlılık olması açısından aynı etki derecesinde olmalıdır.

Çünkü adı geçen yönetmeliklerde, kaçak avcılığa karşı mücadele için Bakanlık; gönüllü müfettişleri devreye sokmuş ve bunların yetkilerinin Orman ve Su İşleri Bakanlığınca verileceğini, sivil vatandaşların da Devletin eksik kaldığı bu görevde yardımcı olabileceğini, gönüllü kişilerin yerel idarelerle eşgüdüm içinde çalışabileceğini bildirmiştir.

Aynı şekilde, hayvanların haklarını savunan sivil toplum örgütünde çalışan bir çok kişiye de bu yetkinin verilmesi, bu kanunun uygulanmasında ortaya çıkabilecek bir çok boşluğun, gönüllülerce doldurulmasında, icra makamlarına yardımcı olacaktır. Çünkü tek başına, kamu otoritelerinin, bu kanun kapsamında suç işleyen faili yakalamaları mümkün değildir. Bu konuda bahsi geçen yönetmelikler, kanun koyucuya yol göstermeli, 5199 sayılı kanununun 18. maddesine

göre çıkarılacak yönetmelik gönüllülere de suçun failini tesbit ve hatta faile tıpkı Fahri Av Müfettişlerinin Seçimi, Eğitimi, Görev ve Yetkileri ile Çalışma Esas ve Usullerine Dair Yönetmelik'te olduğu gibi faili savcılığa ya da ilgili birimlere bildirme konusunda tam yetkili olmalıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HAYVANLARIN VE HAKLARININ KORUNMASININ DESTEKLENMESİ

GEREKÇE :

“ HAKLARININ” kelimesi, giriş bölümünde arzettiğimiz ve gerekçelendirdiğimiz üzere, kanun içinde terminoloji açısından tutarlı olmak için bu maddeye de eklenmelidir.

Mali destek

MADDE 19. - Sahipsiz ve güçten düşmüş tüm hayvanları Ev ve süs hayvanlarının korunması amacıyla bakımevleri ve hastaneler kurmak; buralarda bakım, rehabilitasyon, aşılama ve kısırlaştırma gibi faaliyetleri yürütmek için, başta yerel yönetimler olmak üzere diğer ilgili kurum ve kuruluşlara Bakanlıkça uygun görülen miktarlarda mali destek sağlanır. Bu amaçla Bakanlık bütçesine gerekli ödenek konulur. Bu ödeneğin kullanımına ilişkin esas ve usuller, Maliye Bakanlığının olumlu görüşü alınmak suretiyle Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

GEREKÇE:

Bilindiği üzere Yasada, Ev ve Süs hayvanları sahipli hayvanlar olarak tanımlandığından yasanın ruhuna uygun olarak değiştirilmiştir. Sahipli hayvanın, mali açıdan, yasa ile desteklenmesi, belirli bir menfaate hizmet etmemektedir. Oysaki sokaktaki sahipsiz hayvanın, mali desteğe ihtiyacı, inkar edilemez bir gerçektir.

(Ek Fıkra)

Diğer mali destek kaynakları şunlardır:

- a) Bu Kanuna göre verilecek idari para cezaları,
- b) Bu Kanuna göre verilecek izin, belge ve ruhsatlardan Bakanlıkça belirlenecek miktarda alınacak ücretler,
- c) Türkiye Jokey Kulübü'nün at yarışlarından elde ettiği yıllık gelirinden %2 oranında pay,
- d) At yarışlarında oynanan biletlerden %2' den az olmamak kaydıyla alınacak pay,
- e) İthalat ve ihracatına izin verilen ev ve süs hayvanları ile bunlara ilişkin her türlü malzemenin ithalat/ihracat bedellerinden alınacak %2 oranında pay,
- f) Hayvan satışı için izin alan merkezlerden alınacak ve her yıl yenilenecek ruhsat bedelleri,
- g) RTÜK kapsamında, özel radyo ve televizyonlara verilecek idari para cezaları.

GEREKÇE :

5199 sayılı Kanunun mevcut halinde önemli bir gelir kaynağı olarak yer alan hayvanlar üzerinden para kazananlardan tahsil edilecek paylar kaldırılmış ve tüm mali yük, Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın zaten kısıtlı olan bütçesine yıkılmıştır. Bu değişikliğin neden yapılmış olduğu açıktır. Bu

değişiklik, bugüne kadarki uygulamanın aksine, artık hayvanlar üzerinden elde edilen gelirden yine hayvanlar için pay almayı düzenlemiştir.

Bu gelirler; hayvanların korunma ve bakımını üstlenenlerin standartlarını belirleyerek, kurmak zorunda oldukları bakım evlerinde, müşahede merkezlerinde kullanılmak üzere barındırılan hayvan sayısı kriter alınarak, geri dönüşümsüz, destek amaçlı dağıtılmalıdır. Veterinerlere tahsisat ayrılmalı, altyapı çalışmaları tamamlanmalıdır. Maddi kaynak olmadığı sürece, bakanlıkların ya da yerel yönetimlerin tek başına bu işle başa çıkmaları mümkün değildir.

Derneklerin ve vakıfların sahip oldukları bakım evleri, yine barındırılan hayvan sayısı baz alınarak, çalışanlarının giderleri, araçlarının yakıtı, temel büro ihtiyaçları, nakdi ve ayni (gıda, ilaç, tıbbi malzeme, araç gereç) yardımlarla karşılanacak şekilde, geri dönüşümsüz olarak desteklenmelidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DİĞER HÜKÜMLER

Eğitici yayınlar

MADDE 20. - Hayvanların korunması ve refahı amacıyla; yaygın ve örgün eğitime yönelik programların yapılması, radyo ve televizyon programlarında bu konuya yer verilmesi esastır. Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu ile özel televizyon kanallarına ait televizyon programlarında ayda en az **dört** saat, özel radyo kanallarının programlarında ise ayda en az **iki** saat eğitici yayınların yapılması zorunludur. Bu yayınların % 20'sinin izlenme ve dinlenme oranı en yüksek saatlerde

yapılması esastır. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu görev alanına giren hususlarda bu maddenin takibi ile yükümlüdür.

GEREKÇE :

Eğitici yayın saatleri yetersiz olup artırılmıştır. Bu yasanın temelde işleyebilmesi, özellikle çocuklara ve yetişkinlere, eğitim programlarının verilmesi ile mümkündür. Uygulamada yaptırımların az olması nedeniyle, çoğu televizyon veya radyo kanalı, bu tür yayınlar yapmamakta ya da yapıyorlarsa da yayın saatlerini, izlenme oranının en düşük olduğu zaman dilimleri arasından seçmektedirler. Oysa her gün, 30 saniye boyunca, izlenme oranı en yüksek saatte verilecek küçük yayın, hayvan sevgisinin aşılmasında tüm topluma doğru mesajlar verecektir.

Trafik kazaları

MADDE 21. - Bir hayvana çarpan ve ona zarar veren sürücü, onu en yakın veteriner hekim ya da tedavi ünitesine götürmek veya götürülmesini sağlamak zorundadır.

Aksine durumda sürücünün ehliyetine bir yıl süre ile el koyulur ve trafik cezası, kayıtlarına islenir.

GEREKÇE :

Trafik kazasına uğrayan sokak ya da sahipli hayvanlara çarpanların, bu hükmün gereğini yerine getirmeleri için yaptırımının da muhakkak idari para cezası ile birlikte yine trafik suçu ile bağlantılı olması gerekir.

Gerekli tedaviyi yaptırmayanların, trafik sicilinde, durumun belgelenmesi gerekir. Bu durum, kanunun cezalar bölümünde de açıklanmıştır. Sadece para cezası, mali durumu iyi olan kişiler için bir yaptırım oluşturmayacaktır. Tedaviden kaçan kişinin, ehliyetine bir yıl süre ile el

konulması, kanunun işlerliğini sağlayacak, kazaya uğramış hayvanın can çekişerek ölmesine ya da ömrü boyunca bir bakım evinde yaşamasına neden olmayacaktır.

Hayvanat bahçeleri

MADDE 22. - (Ek fıkra) Hiçbir şekilde yeni hayvanat bahçesinin kurulmasına müsaade edilemez. Mevcut hayvanat bahçeleri ile ilgili durum Orman ve Su İşleri Bakanlığı ~~Tarım ve Köyişleri Bakanlığı~~ görüşü alınmak suretiyle Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenecektir.

GEREKÇE :

Gerçekçi ve objektif olmak gerekirse, Türkiye'deki mevcut Hayvanat Bahçeleri, gerek yer açısından gerekse bakım şartları açısından insani ve ahlaki olmayan koşullarda olup vicdanları zorlayan bir hapisane halindedir. Bu yerler, Hayvanat Bahçesi olmaktan ziyade, doğada yaşaması gereken hayvanların, demir parmaklıklar arkasında beton ODACIKLARA hapsedildikleri adeta YAŞAMAYA MAHKUM EDİLDİKLERİ BİR HAPISHANE haline dönüşmüştür. Bu haliyle, ne çocuklara eğitim verilebilir, ne insanlara doğa sevgisi aşılanabilir ne de orada çalışan idari görevlilere karşı sempati beslenebilir. Her gelen bilinçli çocuk buradan ağlayarak ve üzülen çıkaktadır. Hayvanat bahçesi işletmek, maliyetli olduğu kadar sorumluluk isteyen külfetli bir iştir.

Bu işkence merkezi haline gelmiş, yıllardır devam edegelen bu uygulamanın, bir an önce sona erdirilmesi şu an için daha faydalıdır. Çünkü hiçbir yerel yönetim, buraları finanse etmek için yeterli kaynak ayırmamaktadır. Tüm dünyada bile hayvanat bahçeleri büyük sponsorlara rağmen hep zarar eden yerlerdir. O nedenle, her ilde de muhakkak hayvanat bahçesi

kurulmasına, gerek olmadığını düşünüyörüz. Hayvanat Bahçeleri ile ilgili yapılması gerekenler, idare tarafından yerine getirilmemekte, Hayvanların etolojik özelliklerine aykırı ortamlar idare eliyle yaratılmakta, yasalar kağıt üzerinde kalmakta, zaman geçtikçe de oradaki canlar daha çok zarar görmektedir.

Hayvan sevgisi aşılacak diye, doğada özgürce yaşayan bu hayvanları demir parmaklıklar ya da doğal ortamlarına aykırı alanlar arkasındaki bölgelerde hapsedme HAKKIMIZ yoktur. Bu bahçeleri ziyaret edenler, ayrıldıklarında hayvan sevgisinden daha çok, bir acıma ve insanoğlunun hayvana karşı yapmış olduğu bu büyük zulümü düşünerek ayrılmaktadırlar. Türkiye'nin yaşamış olduğu ekonomik gerçekler de göz önünde bulundurulduğunda, buralara uzun vadede dahi kaynak aktarılmasının zor olduğu, inkar edilemez bir gerçektir.

İşkence merkezine dönüşmüş bu yerlerin, tamamen kapatılarak birer "botanik park" olarak çalıştırılmasının, doğa sevgisinin aşılınması açısından da daha uygun olacağı kanısındayız.

MADDE 23. – (Değişik Madde) Bu Kanun kapsamında olan ev ve süs hayvanlarının ticaretinin yapılması, ithalatı ve ihracatı ile her ne şekilde olursa olsun, ülkeden çıkarılması ve sokulması ile ilgili her türlü **kısıtlama, yasaklama**, izin ve işlemlerinde Bakanlığın görüşü alınmak kaydıyla **Orman ve Su İşleri Bakanlığı** ~~Tarım ve Köyişleri Bakanlığı~~ yetkilidir. **Orman ve Su İşleri Bakanlığı** Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ilgili birimlerince, yıl içinde yapılan ithalat ve ihracat ile ilgili bilgiler Bakanlığa bildirilir.

GEREKÇE :

Bakanlık, gerek gördüğünde, her türlü yasaklama ve kısıtlamayı, özellikle ithalatın kontrolsüz olması nedeniyle alabilmelidir. Nitekim bu kanunun Geçici 3. maddesinde de, ithalatın, bu kanunun çıkmasından itibaren yasaklanması öngörülmüştür.

Koruma altına alma

MADDE 24. - Bu Kanunun hayvanları ve haklarını korumaya yönelik hükümlerine aykırı hareket eden ve bu suretle bulundurduğu hayvanların bakımını ciddi şekilde ihmal eden ya da onlara ağrı, acı veya zarar veren kişilerin denetimle yetkili merci tarafından hayvan bulundurması yasaklanır ve hayvanlarına el konulur. Söz konusu hayvan yeniden sahiplenilir ya da koruma altına alınır.

GEREKÇE :

“ HAKLARINI” kelimesi, giriş bölümünde de arzettiğimiz ve gerekçelendirdiğimiz üzere, kanun içinde terminoloji açısından tutarlı olmak için bu maddeye de eklenmelidir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Cezai Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

İdari Para Cezası Verme Yetkisi, Cezalar, Ödeme Süresi, Tahsil ve İtiraz

İdarî para cezası verme yetkisi

MADDE 25. - Bu Kanunda öngörülen idarî para cezaları bu Kanunun 17 nci maddesinde belirtilen denetime yetkili merci tarafından verilir.

İdari para cezalarına itiraz

MADDE 26. - İdarî para cezalarına karşı cezanın tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde idare mahkemesine dava açılabilir. Davanın açılmış olması idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. Bu konuda idare mahkemelerinin verdiği kararlar kesindir.

İdarî para cezalarının ödenme süresi ve tahsili

MADDE 27. - İdarî para cezalarının ödenme süresi cezanın tebliği tarihinden itibaren otuz gündür.

Ceza vermeye yetkili merciler tarafından, Bakanlıkça bastırılan ve dağıtılan makbuz karşılığında verilen para cezaları, ilgilileri tarafından mahallin en büyük mal memurluğuna yatırılır. Yatırılan paranın % 80'i ilgili belediyeye takip eden ay içinde aktarılır. Bu para, tahsisi mahiyette olup amacı dışında kullanılamaz. Bu Kanuna göre verilecek idarî para cezalarında kullanılacak makbuzların şekli, dağıtımı ve kontrolü ile ilgili esas ve usuller yönetmelikle belirlenir.

Öngörülen süre içinde ödenmeyen para cezaları, gecikme zammı ile birlikte 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

Cezalar

MADDE 28. - Bu Kanun hükümlerine aykırı davrananlara, **hayvanların sahipli ya da sahipsiz olmalarına bakılmaksızın** aşağıdaki cezalar verilir:

a) 4 üncü maddenin (k) bendinin ikinci cümlesi hükmüne aykırı davrananlara, hayvan başına iki yüz elli **Türk Lirası** idarî para cezası.

b) (**Değişik Fıkra**) 5' inci maddenin birinci, ikinci, üçüncü ve altıncı fıkralarında öngörülen hayvanların sahiplenilmesi ve

bakımı ile ilgili yasaklara ve yükümlülüklerle uymayan ve alınması gereken önlemleri almayanlara hayvan başına Türk Lirası yedinci fıkrasında öngörülen yükümlülük ve yasaklara uymayanlara hayvan başına Türk Lirası idari para cezası. Birinci fıkraya ek fıkra hükmünün gereğini ifa etmeyenlere hayvan başına Türk Lirası idari para cezası.

c) (Değişik Fıkra) 6'ncı maddenin birinci fıkrasına aykırı hareket edenlere hayvan başına iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası,

GEREKÇE :

Bu kanun, her ne kadar düzenlemiş olduğu yaptırımlarla Kabahatlar Kanunu olarak kabul edilmiş ise de, 21.yy'dan gün almaya başladığımız bugünlerde, hayvanların da eziyet görmeme haklarının olduğu, dünyadaki tüm ülkelerde ve modern hukukta kabul edilmekte ve hayvanlara karşı işlenen suçlar, artık "kabahat" olarak değerlendirilmemektedir. Cezanın, "iki yıl asgari" olarak belirlenmesinin nedeni, ceza infaz yasalarımıza göre fiili olarak hapiste kalmanın alt limitinin iki yıl olarak belirlenmesinden kaynaklanmaktadır.

Kanunlar arasında, hem uyum olması hem de hukukta bir zihniyetin yavaş yavaş ülkemizde de değişmesi, uluslararası sözleşmelerle dahi Türkiye'nin bunu kabul etmesi ile özellikle 6. madde kapsamına giren suçların, idari para cezası yerine hapis cezasına çevrilmesi, yani hayvanlara karşı her türlü eziyetin kabahat olarak değil de suç olarak kabul edilmesi esastır. Bir diğer değişle bu hükümle, sanık, sonuçta yine para cezasına mahkum olacaktır ancak bu defa mahkum olduğu suç, idari para cezası değil, sabıka kaydına da işlenecek adli para cezası şeklinde olacaktır.

Genel kanun ve özel kanun açısından hem tutarlılık olması hem de cezanın yaptırımının kısmen daha etkili olması ve suçun bir daha işlenmemesi açısından, hayvan haklarını bu madde kapsamında ihlal edenlerin idari para cezası ile sorumlu olması, toplum tarafından da artık kabul edilmemektedir.

d) (Değişik Fıkra) 7'inci maddede yazılan cerrahi amaçlı müdahaleler ile ilgili hükümlere aykırı davrananlara hayvan başına Türk Lirası idari para cezası.

e) 8'inci maddenin birinci fıkrasında yazılı, bir hayvan türünü yok edecek müdahalede bulunanlara hayvan başına yedi bin beş yüz Türk Lirası idari para cezası; ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarına uymayanlara hayvan başına bin Türk Lirası idari para cezası verilir ,

(Ek Cümle) bu maddeye aykırı davrananlara idari para cezalarının yanında ayrıca hayvan hastanelerinin lisansları, Bakanlıkça kaldırılır, veterinerlerin çalışma ruhsatları ise önce bir yıl süre ile tekrarında ise tamamen iptal edilir.

GEREKÇE :

Bu madde ile yaptırım olarak artırılmış idari para cezası ile birlikte bu hastanelerin lisanslarının da Bakanlıkça kaldırılmasına karar verilmelidir. Aynı kanun maddesini, bir kez daha ihlal eden veterinerin ruhsatının ise iptal edilmesi, caydırıcı olması açısından uygun olduğu düşünülmektedir. Çünkü, burada söz konusu olan hayvan türünün yok olması gibi doğal dengeyi bozucu çok önemli bir suçtur. Bu fiili işleyen veterinerin, öncelikle bir yıl süre ile çalışma ruhsatının askıya alınması, tekrarı halinde ise tamamen ruhsatının iptal edilmesi gereklidir.

f) 9'uncu maddede ve çıkarılacak yönetmeliklerinde belirtilen hususlara uymayanlara hayvan başına **bin Türk Lirası** para cezası; yetkisi olmadığı halde hayvan deneyi yapanlara hayvan başına **üçbin Türk Lirası** idari para cezası

(Ek Cümle) Ayrıca 9. maddeye aykırı deney yapanlara ve yaptırımlardan her birine, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası verilir. Bilimsel metodlara aykırı deney yapan veterinerin ruhsatlı ise önce bir yıl süre ile tekrarında ise tamamen iptal edilir,

GEREKÇE :

9. maddenin, gerekçesinde de açıklandığı üzere, amacı, hayvan üzerinde yapılan deney sonucu elde edilen bilimsel veriyi tüm canlıların yararına kullanmaktır. Bilimsel olmayan metodlarla hayvanlara işkence çektirilmesi, canlarının yakılması, onlara ızdırap çektirilmesi yoluyla deney yapılması, aslında bu kanun kapsamına göre hayvan haklarına tecavüzdür ve suç olarak kabul edilir. Türk Ceza kanunu ile orantılı olması için aynı oranda hapis cezası uygun görülmüştür. Bu deneyi yapan kişi, veteriner ise ruhsatının öncelikle bir yıl boyunca iptali, tekrarında ise tamamen iptal edilmesi gerekir. Bu eyleme karışan diğer kişilere de, 4 aydan 3 yıla kadar hapis cezası verilmesi gerekir. Ayrıca verilecek idari para cezasının miktarı da, cezanın caydırıcılığı bakımından arttırılmıştır.

g) 10'uncu maddede belirtilen hayvan ticareti izni almayanlara ve bu konudaki yasaklara ve yönetmelik hükümlerine aykırı davrananlara **hayvan başına, iki bin beş yüz Türk Lirası** idari para cezası ve **bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası,**

(Ek Cümle) İşletme ruhsatları, Tarım Bakanlığı Müdürlüklerince derhal iptal edilir ve bir daha aynı konuda

ne burayı işleten gerçek kişilere ne de burayı işleten şirketin ortaklarına bir daha bu konuda ruhsat verilir.

GEREKÇE :

Hayvan kaçakçılığının teşvikinde en önemli sorunlardan birisi, hayvan sağlığı koşullarına uymayan “pet-shop” adında çalışan işletmelerdir. Bu işletmeler, satmış oldukları yavru hayvanları hem faturasız, hem menşei şehadetnamesiz hem de aşuları olmaksızın sağlık sorunları ile birlikte satmakta, sonradan da sorumluluk kabul etmemektedirler. Çoğu, denetimsiz olan ve yüksek kar marjları ile çalışan bu yerler, aslında insan sağlığını da tehdit eden bu hayvanların satışını, yaptırımların ve denetimlerin etksiz olması nedeniyle, istedikleri gibi yapabilmektedirler. Hayvanlar, buldukları kafeslere sığmamakta, çoğu zaman maliyetleri artmasın diye almaları gereken besin, su gibi temel ihtiyaçları karşılanmamakta, hijyenik olmayan daracık ortamlarda tutulmakta, belirli bir süre sonra kafeslere sığmayınca da sokaklara bırakılarak tekrar sokak hayvanı popülasyonunun artmasına neden olunmaktadır. Bu nedenle, gerekli tedbirleri almayan bu işletme sahiplerine, hem idari para cezası verilmesi, hem gerekiyorsa hapis cezası verilmesi, hem de bir daha bu işle iştigal etmemeleri için ruhsatlarının iptal edilmesi gerekir.

h) (Değişik Fıkra) 11’inci maddenin birinci fıkrasındaki eğitim ile ilgili yasaklara aykırı davrananlara ikibinbeşyüz Türk Lirası para cezası, ikinci fıkrasına aykırı davrananlara hayvan başına ikibinbeşyüz Türk Lirası ve üçüncü fıkrasına aykırı davrananlara iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası,

GEREKÇE :

Bu yaptırımlar, özellikle hayvanları, kumar, eğlence ve gösteri amaçlı dövüştürenlere, onların haklarını ihlal edip tecavüze uğratanlara, onlar üzerinden haksız kazanç sağlayan kişilere karşı verilen idari para cezalarını kapsayacağından ve bu işi kumar amaçlı ya da zevk için yapanlara karşı etkisinin, daha da caydırıcı olması açısından para cezalarının bir misli arttırılmış, özellikle bu işi kumar oynatarak ya da gösteri amacıyla yaparak ekonomik çıkar sağlayanlara ise hapis cezası öngörülmüştür.

1) (Değişik Fıkra) 12'nci maddenin birinci fıkrasına aykırı hareket edenlere hayvan başına **beşyüz Türk Lirası** para cezası ; ikinci fıkrasına aykırı hareket edenlere hayvan başına **bin iki yüz elli Türk Lirası** idari para cezası, **üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası,**

GEREKÇE :

12. maddeye eklenen son fıkraya göre, Dini amaç ve et hayvanı olarak tüketim amacı dışında bir amaçla hayvan kesmek ve kesim hayvanı statüsü dışındaki herhangi bir hayvanı kurban etmek veya kesmek, yasak olarak düzenlenmiştir. Türk örf ve adetlerine göre, bu hayvanları (at ,eşek, kedi, köpek, vs.) kesmek ve tüketim amacı olarak topluma sunmak toplumsal infial yaratacak niteliktedir. Dolayısıyla, idari para cezasının artırılması gerekir. Bu maddenin uygulanması, bu kanununun 28. maddesinin k fıkrasının uygulanmasına da hanel getirmemeli, şüpheli, aynı zamanda bu maddeden dolayı da ceza almalıdır. Hayvanların da eziyet görmeme haklarının olduğu, dünyadaki tüm modern hukuk sistemlerinde kabul edilmekle birlikte hayvanlara karşı işlenen suçlar artık "kabahat" olarak değerlendirilmemektedir. Bu nedenle, idari para cezası yerine, alt limiti olan bir yıl hapis cezası öngörülmüştür.

j) (Değişik Fıkra) 13'üncü maddede belirlenen öldürme metotları ile ilgili hükümlere aykırı davrananlara ödürülen hayvan başına **beş yüz Türk Lirası** idari para cezası, aykırı davranışların işletmelerce gösterilmesi halinde ödürülen hayvan başına **bin** iki yüz elli **Türk Lirası** idari para cezası, **üç ve dördüncü fıkralarına aykırı hareket edenlere, ödürülen hayvan başına, bin beş yüz Türk Lirası idari para cezası.**

GEREKÇE :

Bu kanunun temeli, hayvanlara yaşam hakkı vermek olduğuna göre, bir hayvanın canının alınması gibi hassas olan bir hususun, kamuoyu vicdanına en uygun şekilde olması, bu işin en acısız şekilde gerçekleşmesinin sağlanması gerekir. Gerekçesi net olarak 13. madde de açıklandığı üzere, bu maddeye karşı aykırı davrananların da idari para cezalarının artırılması uygun görülmüştür.

k) 14'üncü maddenin (a) **bendine aykırı davrananlara, üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir. Aynı muamelenin, belediye ait bir hayvan bakımevinde gerçekleşmesi halinde, o belediyenin veteriner işleri müdürü, ihale özel bir şirkete verilerek işletiliyorsa şirket yetkilileri de aynı hükümler çerçevesinde yargılanır;** (b), (c), (d), (f), (g), (h), (ı), (j) ve (k) bentlerine aykırı davrananlara, **beş yüz Türk Lirası** idari para cezası; (f) ve (l) bentlerine aykırı davrananlara, hayvan başına, **iki bin beş yüz Türk Lirası** idari para cezası ve **iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası** verilir, kesilmiş ve canlı hayvanlara el konulur. (Ek Cümle) **El konulan canlı hayvanların, bir hayvan bakımevine nakli sağlanır. 14/a maddesine aykırı davrananlara, üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile birlikte ikibinbeşyüzyenitürklirası adli para cezası verilir.**

GEREKÇE :

Hayvanlara, kasıtlı olarak kötü davranmanın, acımasız ve zalimce işlem yapmanın, hayvanları dövmenin, aç ve susuz bırakmanın, aşırı soğuğa ve/veya sıcağa maruz bırakmanın, bakımlarını ihmal etmenin, fiziksel ve psikolojik acı çektirmenin cezası, idari para cezası olamaz. Bu kanunun kimi hükümleri, Kabahatler Kanunu çerçevesi içinde değerlendirilse de değişen toplum dinamikleri, kamuoyunun artık tüm canlılara karşı daha duyarlı olmasını getirmiş, cezaların daha etkili olmasını gerektirmiştir. Burada bahsi geçen suç, hayvanlara karşı hukukta tanımlanan “kötü muamele” olmayıp; onlara, kanun koyucunun da belirttiği gibi acımasızca davranılması, insan olmanın getirdiği güç ve ayrıcalık kullanılarak işkence edilmesidir. Hayvanların bir bakımevinde sorumluluğunu üstlenen belediye, veteriner işleri müdürü ve eğer varsa özel şirket yetkilileri de, aynı kapsam içinde sorumludur.

Hayvanların da eziyet görmeme haklarının olduğu, dünyadaki tüm modern hukuk sistemlerinde kabul edilmekle birlikte hayvanlara karşı işlenen suçlar “kabahat” olarak değil, SUÇ olarak değerlendirilmektedir.

Ayrıca, ekonomik gücü yerinde olan birisine verilebilecek bir para cezası, kimi zaman teşvik anlamına bile gelebilecektir. Kaldı ki, mevcut TCK 151/2 maddesi, sahipli hayvanın öldürülmesi halinde, 4 aydan 3 yıla kadar hapis cezası düzenlemiştir. Kanun koyucunun, hapis cezasının alt sınırını, 4 ay olarak belirlemesinin nedeni; büyük olasılıkla, bu cezanın ön ödeme ile geçirilememesi ve sanığın işlemiş olduğu bu suçun, muhakkak sabıkasına işlenmesi olmalıdır. Buradaki yasa değişikliği teklifi ile aynı anda uyumlu olarak TCK 151/2 maddesinin de değiştirilmesi gerekir.

Aynı şekilde bu teklife eklenen 14/a maddesine göre (kendi hayvanına eziyet yapan kişiye de) bu yasadaki diğer maddelerle uyumlu olmak üzere, hapis ve adli para cezası verilmesi gerekir. İşlenen fiil kabahat olmayıp cürüm olması, savcılık ve mahkemelerin re'sen görev alanlarında değerlendirilmesini ve failin de buna göre yargılanmasını icap eder.

1) RTÜK'ün takibi sonucunda 20 nci maddeye aykırı hareket ettiği tespit edilen ulusal radyo ve televizyon kurum ve kuruluşlarına öncelikle uyarı verilir. Üçüncü uyarıdan sonra da ihlaline devam eden televizyon ya da radyo kurumuna, maddenin ihlal edildiği her ay için ulusal televizyonlar için elli bin Türk Lirası, ulusal radyolar için onbin Türk Lirası, hayvan refahı kapsamında kullanılmak üzere idari para cezası verilir ve RTÜK'ün uygun göreceği üç gün için prime time döneminde, RTÜK'ün belirleyeceği en az yarım saatlik doğa, çevre ve hayvan sevgisi ile ilgili eğitici program yayınlattılır. Bundan sonra ihlalin devam ettiği her uyarıdan sonra, aynı ceza tekrarlanır. Alınan bu bedeller, hayvan refahında ve eğitici yayınlarda kullanılmak üzere RTÜK tarafından çevre ve orman bakanlığının bu konuyla ilgili bütçesine aktarılır.

Yerel radyo ve televizyonlardan da, o bölgenin mülki amirinin takdirinde olmak üzere yeteri kadar hayvan ve doğa sevgisini aşılacak, eğitici yayın yapılması istenir.

GEREKÇE :

Yayın organlarının, aynı zamanda eğitim kuşaklarında hayvan ve doğa sevgisi aşılacak programlara yer vermemeleri ya da bunlara, izlenme oranı çok düşük yayın saatlerinde yer vermeleri, özellikle milyon dolarlarla ifade edilen bütçeleri elinde bulunduran çoğu şirket için burada

belirlenen cezai yaptırım, çok semboliktir, hiçbir yaptırımı ya da caydırıcılığı yoktur. Bu nedenle, idari para cezasının daha makul düzeye çıkarılması gerekir. Üç uyarıya rağmen, prime time'da ya da normal sürelerde, yasanın aradığı yayını yapmayan televizyon ya da radyolara hem para cezasının verilmesi hem de yasada belirtilen süre çerçevesinde, prime time'larda RTÜK'ün belirleyeceği hayvan ve doğa sevgisi ile ilgili yayınların yapılmasının sağlanması gerekir. Ceza olarak alınan bedeller, hayvanların refahı, kısırlaştırılması gibi konularda kullanılmak üzere Orman ve Su İşleri Bakanlığına aktarılır.

m) 21'inci maddeye aykırı hareket edenlere hayvan başına iki yüz elli Türk Lirası idari para cezası

(Ek Cümle) Trafik ceza kayıtlarına islenir.

GEREKÇE :

Bir hayvanı trafik kazası sonucu yaralayıp bakımını yaptırmayarak onun ölümüne sebep olan kişinin, trafik kaydına muhakkak işlediği suçun cezasının işlenmesi, trafikte bulunan sürücülerin, daha hassas olmasını, hayvanlara bir "mal" olarak değil de "can" olarak bakmasının gerekliliğindedir.

n) (Değişik Fıkra) 22'nci maddeye uymayanlara, mevcut hayvanat bahçelerinde, kötü şartlarda barındırdıkları ya da sergiledikleri hayvanlar için buranın bakımından sorumlu olanlar için savcılık görev ihmali nedeniyle, Türk Ceza Kanunu kapsamında görev ihmali nedeniyle re'sen dava açar.

o) 23'üncü maddeye aykırı hareket edenlere hayvan başına, iki bin beş yüz Türk Lirası idari para cezası

GEREKÇE :

Bu kanun değişikliğinin en büyük amaçlarından birisi, yurda kaçak olarak giren, özellikle de yurtdışına kontrolsüz olarak çıkartılan ve nereye gittiği tam olarak bilinemeyen sokak hayvanlarının, kaçak ve kontrolsüz ticaretini engellemektir. Bu durum detaylı olarak özellikle Geçici 3. maddede gerekçelendirilmiş ve teklif maddesi haline getirilmiştir.

p) Kas ve çene yapısı güçlü hayvanların sahipleri veya bakım ya da gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından Türk Ceza Kanununun 177 nci maddesinde düzenlenen suçun işlenmesi halinde 4 aydan 2 yıla kadar hapis cezası verilir.

r) Geçici 3 üncü maddesinin ikinci cümlesine aykırı davrananların işletme ruhsatları iptal edilir ve hayvan başına yirmibeş bin Türk lirası idari para cezası verilir.”

s) (Ek Fıkra) Bu Kanunda yazılı hayvan haklarını ihlal eden eylem, toplumsal infial yaratmış ise, ayrıca üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir. Bu suç şikayete bağlı olmayıp Cumhuriyet Savcılarınca, re’sen soruşturulur. Ayrıca bu suçun işleyen kişinin, özgürlüğü bağlayıcı cezası sona erdikten sonra en az bir yıl boyunca devlete bağlı bir psikolojik tedavi merkezinde müşahede altına alınması gerekir.

GEREKÇE :

Her ne kadar idari para cezaları, hukukta düzenlenmiş bir çeşit yaptırım olsa da hayvan haklarına karşı işlenen suçların cezasının, para cezası olması, bu kanunun yaptırımının olmaması anlamına gelir. Çünkü, ekonomik gücü yerinde olan birisine verilebilecek bir para cezası, kimi zaman teşvik anlamına bile gelecektir. Kaldı ki mevcut TCK 151/2 maddesi

ile sahipli hayvanın öldürülmesi halinde, 4 aydan 3 yıla kadar hapis cezası düzenlenmiştir. Kanun koyucunun, hapis cezasının alt sınırını, 4 ay olarak belirlemesinin nedeni, büyük olasılıkla, bu cezanın ön ödeme ile geçirilememesini ve sanığın işlemiş olduğu bu suçun sabıkasına muhakkak işlenmesini sağlamak olmalıdır.

Bu suçların kovuşturulması re'sen cumhuriyet savcılıklarınca yapıp sonuçlandırılmalıdır. Suçun takibi, şikayete bağlı olmamalıdır. Suç duyurusunda, suçtan zarar görenlerin olduğu gibi, durumu bizzat gören kişiler ile il hayvan ve haklarını koruma kurulları ve bu konuda çalışan vakıf - dernekler

de suç duyurusunda bulunabilmelidir. Mağdur olan hayvan sahibi, şikayetinden vazgeçtiği takdirde, zarar gören taraf ve ülke genelindeki hayvanları koruma dernekleri, diledikleri takdirde bu davalara müdahil sıfatıyla katılabilmelidir.

(Ek Madde)

Bu maddenin (b) bendinde atıfta bulunulan 5 inci maddenin birinci, ikinci ve beşinci fıkraları ile (o) bendi dışında kalan fiillerin, veteriner hekim, veteriner sağlık teknisyeni, hayvan koruma gönüllüsü, hayvan haklarını koruma derneği üyeleri, hayvan haklarını koruma vakfı üyeleri, hayvan toplama, gözetim altına alma, bakma, koruma ile görevlendirilmiş olan kişilerce işlenmesi halinde verilecek ceza iki kat artırılarak uygulanır.

Bu maddede yazılı idarî para cezaları, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır.

(Ek Madde)

Bu cürümün kamu görevini yerine getirenler tarafından işlenmesi

MADDE 28/A - İşbu kanundaki yasaklara karşı hareket eden kişiler, bu kamu görevini ifa ederken ya da bu sıfat altında yapmışsa veyahut azmettirmiş ya da doğrudan veya dolaylı sözlü ya da yazılı emir vermişse, verilen hapis cezaları ve idari cezaları bir misli arttırılır.

GEREKÇE :

Hayvan haklarına karşı işlenen suçlar, kişiler tarafından olabildiği gibi kamu otoritesindeki yetkisini kullanan tüzel kişiler ya da orada çalışan görevli kişiler tarafından da haksız ve hukuka aykırı bir biçimde kullanılabilir. Hayvan hakları; eğer bu kişiler ya da azmettirenler tarafından her ne şekilde olursa olsun ihlal edilirse, verilecek cezalar bir misli oranında arttırılmıştır.

BEŞİNCİ KISIM

ÇEŞİTLİ, SON VE GEÇİCİ HÜKÜMLER

BİRİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Birden fazla hükmün ihlâli

MADDE 29. - Bu Kanunda suç olarak öngörülen fiiller başka kanunlara göre de suç ise, en ağır cezayı gerektiren kanun hükümleri uygulanır.

Fiili ile bu Kanunun birden fazla hükmünü ihlal edenlere daha ağır olan ceza verilir.

Fiillerin tekrarı

MADDE 30. - Bu Kanunda, ceza hükmü altına alınmış fiillerin tekrarı halinde para cezaları bir kat, daha fazla tekrarı halinde üç kat artırılarak verilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Son ve Geçici Hükümler

Saklı hükümler

MADDE 31. - 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu, 5696 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu, 4631 sayılı Hayvan Islahı Kanunu ile 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu hükümleri saklıdır.

GEÇİCİ MADDE 1. - 5199 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren hayvanların kullanıldığı kara ve su sirkleri ile yunus parklarının kurulması veya işletilmesi yasaktır. Mevcut işletmeler hayvan sayısını artırma, yeni şube açma gibi yollarla kapasite artırımına gidemez, üretim yapamaz, Bakanlığın izni olmadan işletme hakkını devredemez. Bu işletmelerin hayvan refahına uygun olarak faaliyet göstermesini sağlayacak kriterler bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 6 ay içinde ilgili kuruluşların görüşü alınarak Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

5199 sayılı Kanunun,

a) 3 üncü maddesinin (ı) bendinde ve 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ve süs” ifadeleri madde metninden çıkarılmıştır.

b) 4 üncü maddesinin (k) bendinde yer alan “belediyece” ifadesinden sonra gelmek üzere “mikroçip ile” ifadesi eklenmiştir.

c) 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yavrulama, gebelik ve süt anneliği dönemlerinde” ifadesi madde metninden çıkarılmıştır.

d) 31 inci maddesinde yer alan “3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu, 4631 sayılı Hayvan Islahı Kanunu” ifadesi madde metninden çıkarılmış; yerine “5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu” ifadesi eklenmiştir.

ilişkin belgeleri il hayvan ve haklarını koruma kurullarına teslim etmek zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 2. - Bu Kanun gereğince çıkarılması gerekli bulunan yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde hazırlanır.

GEÇİCİ MADDE 3. - Bu Kanunun yürürlüğe girmesi ile her türlü ev ve süs hayvanının ithal ve ihracı, insan sağlığının korunması ve hayvan popülasyonunun kontrol altına alınabilmesi için 10 yıl müddetle yasaklanmıştır. Buna aykırı hareket edenlere ve şeriklerine, hayvan başına, üç bin Türk Lirası idari para cezası verilir. Tekerrüründe ise ceza üç kat arttırılır. Bu suçu işleyenler, kamu görevlisi ise ceza bir kat arttırılır. Kaçakçılık mevzuatı kapsamında yargılama hükümleri ayrıktır.

GEREKÇE :

Özellikle yurda giren kaçak hayvan ithalatının önü kesilmediği sürece ve bunlara talebi körükleyen pet-shop'lar denetlenmediği sürece (hatta bunlara gelişi güzel ruhsat verildiği sürece) yapılan çalışmalar aslında küçük iyiniyetli hareketler ve akıntıya karşı kürek çekmek olarak kalacaktır. Çünkü hayvan popülasyonu, bir şekilde kontrol altına

alınmaz ise tüm yapılan çalışmalar boşa gidecek, Hakları korumak da savunmak da zorlaşacaktır.

Gelişmiş ülkelerin kendi memleketlerine insan bile sokmadan önce ne kadar tedbirli davrandıkları, insanlara vize, hayvanlara karantina ve aşı karnesi uygulamaları, hatta her türlü bitki tohumu girişinin bile sıkı denetime tabi tutulduğu, malumunuzdur. Halbuki bizde, bunu bir türlü uygulayamadığımız için, ev ve süs hayvanı ticareti yapanların, sırf ekmek parası kazanması için bu ticareti yapmalarına göz yumduğumuz için ve kontrol ile denetim mekanizmalarımızın gereği gibi çalışmayıp sırf kanunlarda kelime babında kaldıkları için hayvanlarla ilgili ortaya çıkacak hiçbir problemin önüne geçilememekte, üstelik hayvan hayvan bakımevlerindeki çok kötü görüntülerin ortaya çıkması da engellenememektedir.

Özellikle, eski doğu bloku ülkelerinden ülkemize bu süs ve ev hayvanları yoğun bir şekilde girmekte, hatta bizim ülkemiz için özel üretim yapılmaktadır. Bunları çok ucuz fiyata mal eden bu kişiler, ülkemizin hem sağlık, hem de hayvan popülasyon kontrolünü bozmaktadır. Yurt içinde satış yapanlar ise faturasız satış yaparak hem vergi ödememekte, hem de bu hayvanları uygun fiyatlara satmaktadır. Satılan bu hayvanlar ise geçici bir heves olarak alındığından bir kaç yıl içinde ya hayvan bakımevlerindeki olumsuz koşullara terk edilmekte ya da belediyeler tarafından itlaf veya zehirlenme gibi korkunç sonlara mahkum olmaktadır.

Öte yandan, aynı şekilde yurtdışına tırlarla ve gemilerle kaçak olarak kürk üretimi nedeniyle kedi ve köpekler kaçırılmakta, çok kötü ortamlarda istiflenmekte, yurtdışında da büyük olasılıkla bu hayvanların kürkünden faydalanılmakta, hatta hayvanların üzerinden uyuşturucu kaçakçılığı bile yapılmaktadır. O nedenle, her koşulda hem giriş hem çıkış sıkı şekilde kontrol altına alınmalı, kanunun yürürlüğe girdiği andan itibaren sınırlama getirilmelidir.

Bu kanunun, belki de en önemli maddesi bu geçici 3. maddedir. Hayvan ticareti 10 yıl boyunca, nüfus, kontrol altına alınana kadar, kesinlikle yasaklanmalı, diğer tedbirlerle ve aşılama, kısırlaştırma, micro chip – kayıt altına alma gibi yöntemlerle, uzun vadede, belki sokak hayvanı ve hayvan bakımevlerinin de ortadan kaldırılacağı öngörülmektedir. Yurda giren her 6 çift kedi ve köpekten, üreme sonucu, 6 yılda, 60 bin kedi köpek oluşmaktadır. Bu ticarete göz yuman görevliler hakkında da bu nedenle cezalar bir misli arttırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 32. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 33. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Değişiklik çalışmaları koyu ve altı çizili olarak gösterilmiştir. Çıkarılması istenen cümlelerin üstü çizilmiştir. Her değişecek maddenin altına koyu mavi renkli olarak gerekçesi yazılmıştır.